

### بازمانده‌گان سیلاب پروان:

## زنده‌گی ربیع و پسر پنج‌ساله‌اش



شب است و سکوت مطلق حکم‌فرما. رعد و برق می‌شود و به یکباره حرف از سیلاب می‌آید. مردمان در کوچه داد می‌زنند: «برایین که سیلاب آمد، برایین که سیلاب آمد!» در آن شب همسر و سه فرزندش در خانه بودند. از آن جایی که همان شب را در پوسته ترافیک نوکریوالی سپری می‌کرد، دو پسر خواهرزانش به خانه‌اش آمده بودند تا خانواده‌اش تنها نباشد. سیلاب در نزدیکی‌های سه بجه شب به «پارچه ۱۲ چاریکار» می‌رسد و در میانه راه هرچه هست را با خود می‌برد. برای او نه خانه‌ای ماند و نه خانواده‌ای. هرچه و هرکه را که داشت، طعمه سیلاب شد و حتی «یک سوزن مال هم برایش نماند.» همه کسانی که در خانه‌اش بودند، غرق شدند، به جز یک پسرش که در همان شب از خوش‌چانسی در شاخه درخت گیر کرد و به شکل عجیبی نجات یافت.

۳

### هشدار از بحران آب؛

## کوزه‌های کابل تهی می‌شود

سطح آب از هفت تا ۱۵ متر در نقاط مختلف کابل پایین رفته است. مسوولان از شهروندان می‌خواهند که افزون بر مصرف‌جویی در مصرف آب، برای جذب آب‌های بارش و باران، در حویلی‌شان خندق حفر کنند.



۳

## خشت کج طالبان در مذاکرات جاری صلح

۴

## به نبرد نهایی و قطعی می‌رویم؟

افغانستان پس از بیست سال بازسازی و تجربه دموکراسی (همراه با درگیری‌ها و جنگ‌ها)، بار دیگر در وضعیت مشابه به روزهای آخر حکومت کمونیست‌ها (سال‌های ۱۳۶۸-۱۳۷۰) قرار گرفته است. می‌توان گفت که اوضاع این روزها پیچیده‌تر و بدتر از آن روزها است. در بررسی‌ها، این روزها توازن قدرت طالبان و دولت افغانستان، برابر ارزیابی می‌شود.



## باشنده‌گان بامیان: اعضای هیات حقیقت‌یاب برای بررسی حادثه‌ی بهسود مورد قناعت مردم نیست

به‌صورت همه‌جانبه مورد بررسی قرار گیرد. پیش از این حکومت اعلام کرده بود که یک هیأت باصلاحیت توظیف شده است تا به بهسود سفر کند و چگونه‌گی رویداد و حقیقت ماجرا را دریابد. قرار بود این هیأت تحت رهبری معاون مشاور شورای امنیت ملی روز یکشنبه، دوازدهم دلو عازم بهسود شود اما دفتر شورای امنیت ملی در اعلامیه‌ای گفته که به‌دلیل مساعد نبودن آب‌وهوا هیأت نتوانسته است به بهسود برود.



۸صبح، بامیان: شماری از باشنده‌گان بامیان پس از چاشت روز یکشنبه، دوازدهم دلو در یک نشست خبری در مرکز این ولایت، جان باختن غیرنظامیان بر «اثر تیراندازی نیروهای امنیتی» را در ولسوالی بهسود میدان‌وردک محکوم کردند. در این نشست خبری که ده‌ها تن از باشنده‌گان بامیان حضور داشتند، طی یک قطع‌نامه از حکومت خواستند تا الله‌داد فدایی، فرمانده پولیس میدان‌وردک و دیگر کسانی که مرتکب «جنایت» شده‌اند، به پنجه‌ی قانون سپرده شود.

در یکی از ماده‌های قطع‌نامه آمده است که اعضای هیات حکومتی برای بررسی حادثه‌ی بهسود میدان‌وردک مورد قناعت مردم نیست و در ترکیب هیات باید نماینده‌گان مجلس، علما، نهادهای مدنی و حقوق بشری، مسوولان حکومتی، جوانان و فرهنگیان نیز حضور داشته باشند تا حادثه

## رییس ستاد ارتش برای سازمان‌دهی برنامه‌های جدید امنیتی به بغلان رفت

۸صبح، کابل: محمدیاسین ضیا، رییس ستاد ارتش برای سازمان‌دهی برنامه‌های جدید امنیتی به ولایت بغلان سفر کرده است.

وزارت دفاع ملی روز یکشنبه، دوازدهم دلو اعلام کرد که رییس ستاد ارتش برای بررسی وضعیت امنیتی بغلان و طرح و برنامه‌های جدید امنیتی با والی و مسوولان ارشد امنیتی این ولایت گفت‌وگو کرده است.



یاسین ضیا ضمن ستایش از قربانی‌های نیروهای امنیتی و دفاعی کشور به مسوولان امنیتی در بغلان دستور داده است که برای بهبود هرچه بهتر وضعیت امنیتی بغلان به ویژه مسیر شاهراه بغلان - شمال برنامه‌های جدید را اجرا کنند و از هیچ تلاشی برای دفاع و حمایت مردم فروگذارند. استقبال او هم‌چنان از جوانانی که تازه در ولایت بغلان به صفوف ارتش پیوسته‌اند، استقبال کرد و گفت با تمام توان و قدرت سربازان را

## «توافق نامه هلسینکی»؛ درس‌های مهم صلح آچه اندونیزیا برای افغانستان



جنبش آچه آزاد (جی‌ای‌ام) از سال ۱۹۷۶ میلادی برخاسته از آچه، ولایتی غربی در اندونیزیا، برای استقلال خود در برابر دولت مرکزی در جاکارتا می‌جنگید. سه دهه خشونت و درگیری سبب کشته شدن بیش از ۱۵ هزار نفر و آواره‌گی هزاران تن شد. چهار دوره مذاکره برای پایان خشونت‌ها بی‌نتیجه بود...

۷

### #آریانا\_از\_شماست



آریانا افغان هوایی شرکت  
ARIANA AFGHAN AIRLINES

انتقال مریضان با خدمات ویژه  
به کشور هندوستان

شنبه دو شنبه پنج شنبه

KABUL - DELHI DEP: 10:00 AM Local Time ARR: 01:00 PM Local Time  
DELHI - KABUL DEP: 02:30 PM Local Time ARR: 03:30 PM Local Time

1333 | 790 07 1333 | +93 (0) | @flyariana.com



## توقف مذاکرات صلح؛ هیأت دولت در دوراهی بازگشت به کابل و ماندن در دوحه



صالح خواننده بود، تلاشی در راستای انحراف افکار عمومی از عدم حضور هیأت مذاکره‌کننده طالبان در میز گفت‌وگوهای صلح عنوان کرد. او گفت که طالبان «شجاعت و غیرت» صلح کردن را ندارند و به همین دلیل برای انحراف افکاری عمومی اظهاراتی را از تریبون برخی از کشورها مطرح می‌کنند. این عضو هیأت مذاکره‌کننده دولت با اشاره به موضوع رهایی زندانیان طالبان گفت که پیش‌شرط قراردادن برای مذاکرات، راه حل نیست و دو طرف باید مذاکرات را به صورت جدی به پیش ببرند.

رسول طالب گفت که سرانجام طالبان نیز پی خواهند برد که مذاکرات یگانه راه برای حل مشکل کشور است و تا رسیدن به این درک، موضع طالبان در قبال صلح با نوسانات همراه خواهد بود.

شریفه زرمی درباره همه‌گانی شدن صدای منسوب به امین احمدی، عضو هیأت مذاکره‌کننده که از حکومت موقت سخن گفته بود افزود که این اظهارات شخصی او بوده است و از هیأت نماینده‌گی نمی‌کند. به گفته او، درخواست استعفا رییس جمهور غنی برای مردم و هیأت مذاکره‌کننده قابل قبول نیست.

هیأت مذاکره‌کننده دولت در شانزدهم جدی به دوحه رفت. چنان‌که هیأت مذاکره‌کننده دولت می‌گوید تاکنون تنها سه نشست را با طالبان برگزار کرده است. انتقادات از کندی دور دوم مذاکرات در داخل کشور و در بین شهروندان نیز افزایش یافته است.

سومی بین رییسان هر دو هیأت پس از بازگشت هیأت طالبان از پاکستان برگزار شد و از آن زمان تاکنون نشستی برگزار نشده است.

زرمی افزود که امتناع طالبان از مذاکرات هیأت دولت را خسته نخواهد کرد و این هیأت بدون مشورت و تصمیم مردم و شورای عالی مصالحه ملی و دولت به کابل باز نخواهد گشت و هم‌چنان در دوحه می‌ماند.

غلام‌فاروق مجروح، عضو دیگر هیأت مذاکره‌کننده دولت در این نشست گفت که اجندای پیشنهادی دولت در مذاکرات صلح شامل ۲۸ مورد است و اجندای مطرح شده از سوی طالبان ۲۲ مورد را شامل می‌شود. او گفت که آتش‌بس اولویت هیأت مذاکره‌کننده دولت در دوحه است.

با این حال، اعضای هیأت مذاکره‌کننده دولت تأکید کردند که منتظر می‌مانند تا برخی از اعضای طالبان از سفرهای خارجی‌شان برگردند و مذاکرات آغاز شود.

شریفه زرمی تأکید کرد که امیدوار به از سرگیری مذاکرات است، اما برای ترک دوحه و برگشت به کابل منتظر مشورت شورای عالی مصالحه ملی و دولت افغانستان خواهد بود.

هیأت مذاکره‌کننده دولت اعلام کرد که بحث تشکیل «حکومت موقت» در اجندای مذاکرات شامل نیست و در جریان مذاکرات نیز تاکنون از سوی هیچ جناحی مطرح نشده است.

رسول طالب اظهارات محمدعباس استانکزی را در مسکو که بحث استعفا رییس جمهور غنی را مطرح کرده بود و دولت به رهبری او را مانع

۸صبح، کابل: هیأت مذاکره‌کننده دولت جمهوری اسلامی افغانستان تأیید می‌کند که گفت‌وگوهای صلح در دوحه به دلیل امتناع طالبان از مذاکرات متوقف شده است، اما «بن‌بست» در مذاکرات به وجود نیامده است.

رسول طالب، عضو هیأت مذاکره‌کننده دولت با فاروق مجروح و شریفه زرمی از اعضای دیگر این هیأت روز یکشنبه، دوازدهم دلو در یک نشست آنلاین پرسش و پاسخ به خبرنگاران گفت که بن‌بستی در مذاکرات به وجود نیامده است، اما مذاکرات دچار «رکود و وقفه» شده است. به گفته او، دلیل توقف مذاکرات عدم تمایل جدی طالبان برای ادامه آن بوده است.

او گفت که طالبان میز مذاکره را «رها» کرده‌اند، بدون این‌که دلیل موجهی برای آن داشته باشند. این عضو هیأت مذاکره‌کننده دولت افزود که جانب دولت آماده مذاکره جدی در مورد اجندهای مطرح شده از سوی هر دو طرف است، اما هیأت طالبان با مسافرت به کشورهای خارجی تلاش می‌کنند که با دریافت نظریات مقام‌های این کشورها درباره روند مذاکرات صلح تصمیم بگیرد. هیأت‌های از طالبان به تازه‌گی به ایران و مسکو سفر کرده‌اند.

رسول طالب گفت که طالبان میز مذاکره را رها کرده‌اند و برای آن بهانه‌های غیرموجه ارائه می‌کنند.

شریفه زرمی در این نشست گفت که از شانزدهم جدی به این سو تنها سه نشست بین هیأت‌های مذاکره‌کننده دولت و طالبان برگزار شده است. به گفته او، هیأت دولت جمهوری اسلامی افغانستان در نشست نخست اولویت خود را که آتش‌بس است، به جانب طالبان پیش‌کش کرد، اما هیأت طالبان در این نشست چیزی نگفت.

به گفته او، در نشست دومی نیز از سوی هیأت طالبان اولویت مورد بحث‌شان در مذاکرات مطرح نشد و اعلام شد که باید با رهبران خود مشورت کند. شریفه زرمی افزود که نشست

## هیأت طالبان به ریاست ملا برادر با وزیر خارجه ایران دیدار کرد

وزارت خارجه در واکنش به این سفر گفته بود که ایران از سفر هیأت طالبان، دولت افغانستان را اطلاع داده بود. عبدالله عبدالله، رییس شورای عالی مصالحه ملی نیز گفته است که این سفر در هم‌آهنگی با دولت افغانستان صورت گرفته است.

در خبرنامه وزارت خارجه در این باره آمده است که سفر هیأت طالبان به ایران به این هدف تنظیم شده است تا تهران افزون بر شرح دیدگاه‌های خود، طالبان را درباره موجودیت اجماع منطقه‌ای برای تأمین آتش‌بس فوری، دست‌یابی به یک توافق جامع صلح در چهارچوب نظام جمهوری و حفظ ارزش‌های قانون اساسی آگاه کند.

شورای امنیت ملی اما گفته بود که طالبان به جای مذاکره، به سفرهای خارجی روی آورده‌اند که عدم تعهد این گروه را به صلح و بی‌پروایی آن‌ها را به طولانی شدن جنگ و کشتار افغان‌ها نشان می‌دهد.

رحمت‌الله اندر، سخنگوی دفتر شورای امنیت ملی گفته بود که این گروه پیش از پیش از نتایج بررسی توافق‌نامه دوحه ترسیده و به همین دلیل به سفرهای خارجی روی آورده است.

هم‌زمان با این، یک هیأت دیگر از طالبان به ریاست محمدعباس استانکزی به مسکو، پایتخت روسیه سفر کرده بود. این هیأت در یک نشست خبری موضوع استعفا رییس جمهور غنی را برای صلح مطرح کرد که با واکنش تند دولت روبه‌رو شد.



۸صبح، کابل: سخنگوی دفتر سیاسی طالبان در قطر از دیدار ملا عبدالغنی برادر با محمدجواد ظریف، وزیر امور خارجه ایران خبر داده است.

محمد نعیم، سخنگوی دفتر سیاسی طالبان گفته است که این دیدار بیش از چاشت روز یکشنبه، دوازدهم دلو انجام شد و دو طرف درباره مسایل مربوط به دو کشور گفت‌وگو کرده است.

به گفته نعیم، در این دیدار درباره وضعیت افغانستان، مذاکرات بین‌الافغانی، عملی شدن کامل توافق‌نامه دوحه و ضرورت صلح و امنیت در افغانستان و منطقه گفت‌وگو شده است.

از جانب دیگر، خبرگزاری تسنیم ایران گزارش داده است که محمدجواد ظریف در دیدار با هیأت طالبان گفته است که از یک دولت «فراگیر اسلامی با حضور همه قومیت، مذاهب و طرف‌ها» در افغانستان حمایت می‌کند.

طبق گزارش تسنیم، جواد ظریف در دیدار با طالبان گفته است که امریکا «میانجی و حکم» خوبی نیست.

خبرگزاری تسنیم هم‌چنان به نقل از ظریف نوشته است که خطاب به طالبان گفته است: «مردم افغانستان از شما هستند و نیاستی در عملیات‌ها هدف قرار گیرند.»

او هم‌چنان با اشاره به قانون اساسی و نظام افغانستان گفته است: «ما نمی‌توانیم شرایط را در خلاء در نظر بگیریم و این شرایط را برای رسیدن به حکومت آینده مشارکتی می‌شود در نظر گرفت.»

هیأت طالبان به ریاست ملا عبدالغنی برادر در هفتم دلو به ایران سفر کرد. این هیأت تاکنون علاوه بر جواد ظریف با علی شمخانی، دبیر شورای امنیت ملی ایران دیدار کرده است.

## خشم جهان از حملات هدفمند اخیر و نسبت دادن آن به طالبان

هیأت اتحادیه اروپا، با نماینده‌گان دیپلماتیک کشورهای استرالیا، جمهوری چک، دنمارک، فنلاند، فرانسه، آلمان، ایتالیا، نماینده ملکی ناتو و هم‌چنان نماینده‌گان دیپلماتیک کشورهای هالند، اسپانیا، سویدن، انگلستان و ایالات متحده امریکا در بیانیه مشترکی تداوم حملات اخیر، گروگان‌گیری و تخریب نهادهای عام‌المنفعه را با شدت محکوم کرده‌اند.

در این بیانیه آمده است که هدف قرار دادن فعالان جامعه مدنی، کارکنان نهادهای عدلی، فعالان رسانه‌ای، شخصیت‌های مذهبی، کارکنان صحتی و کارکنان خدمات ملکی که برای آینده صلح‌آمیز و باسعادت افغانستان کار می‌کنند، باید متوقف شود.

این کشورها طالبان را مسوول اکثریت این حملات دانسته و تأکید کرده‌اند که این گروه ضمن دست داشتن در چنین حملاتی، فضایی را به وجود آورده است که در آن هراس‌افکنان و گروه‌های جنایت‌کار می‌توانند به آزادی عمل کنند.

در این اعلامیه هم‌چنان آمده است که جامعه جهانی روی انرژی، امنیت غذایی، منابع آب، سرک و زیرساخت‌ها در افغانستان سرمایه‌گذاری کرده که هدف آن کمک به مردم افغانستان بوده است. هم‌چنان در این اعلامیه تخریب این زیرساخت‌ها به دست طالبان به شدت محکوم شده و گفته شده است که طالبان نباید مردم افغانستان را که جنگ، فقر و بیماری کرونا آن‌ها را در مضیقه قرار داده است، از کمک‌های جامعه جهانی و زیرساخت‌های حیاتی محروم سازند.

این اعلامیه هم‌چنان گفته است، طالبان باید درک کنند که اقدامات خشونت‌بار و یرانگر آن‌ها جهان را خشمگین کرده است. از زمان شروع گفت‌وگوهای میان افغانی تا کنون با وجود آن‌که پیش‌بینی می‌شد خشونت‌های طالبان کاهش یابد، اما این خشونت‌ها هم در میدان‌های جنگ و هم در شهرها ادامه یافت.

با وجودی که طالبان در توافق‌نامه دوحه میان این گروه و امریکایی‌ها تعهد کرده بودند که در جریان مذاکرات خشونت‌ها را کاهش دهند، اما واقعیت میدان جنگ خلاف این تعهد را ثابت کرده است. با وجود آن، جای تعجب است که جهان در طول چند ماه ادامه و حتا تشدید خشونت‌ها، تنها به واکنش‌های احتیاط‌آمیز بسنده می‌کرد. البته در ماه اکتبر سال گذشته میلادی در جریان جنگ هلمند، امریکایی‌ها با انجام حملات هوایی نیروهای امنیتی افغانستان را حمایت کردند و درباره ادامه حمایت‌شان از نیروهای امنیتی موضع روشن نیز گرفتند، اما حمایت‌های بی‌دریغ رییس جمهور ترمپ از پیمان صلحی که با طالبان امضا کرده بود، باعث آن شده بود که واکنش‌های جامعه جهانی در برابر طالبان مصلحت‌اندیشانه باشد.

طوری که دیده می‌شود، جهان دیگر با طالبان مسامحه نخواهد کرد و با آن‌ها با شدت بیش‌تر وارد عمل خواهند شد.

طالبان در سال جاری پس از راه‌اندازی جنگ‌های شدید برای سقوط شماری از ولایات و پس از آن‌که در این جنگ‌ها توفیقی حاصل نکردند، به حملات بر اهداف نرم روی آوردند. این مساله را حکومت افغانستان و نهادهای امنیتی برابر گفته‌اند. هرچند طالبان در پیوند با این حملات همواره سکوت اختیار کرده‌اند، اما امریکایی‌ها و اینک کشورهای اروپایی نیز طالبان را مسوول این حملات دانسته‌اند.

طالبان باید این را درک کنند که حوصله دنیا از حملات اخیر آن‌ها بر غیرنظامیان و نهادهای عام‌المنفعه و افزون‌خواهی‌های‌شان به پایان رسیده است.

نتیجه تحقیق کمیسیون مستقل حقوق بشر نیز که چهار روز پیش نشر شد، نشان داد که از میان بیش از ۸ هزار تنی که در سال ۲۰۲۰ کشته شده‌اند، عامل ۵۳ درصد این تلفات طالبان بوده و در ۱۵ درصد دیگر نیروهای امنیتی افغانستان و حامیان آن‌ها دست داشته‌اند.

با به میان آمدن بحث بازنگری توافق‌نامه صلح امریکا با گروه طالبان، به نظر می‌رسد که فشارها بر این گروه افزایش خواهد یافت و مساله عدم پای‌بندی طالبان به این توافق‌نامه از جانب اداره بایدن جدی گرفته خواهد شد.

طالبان بهتر است بیش از این خود را در چشم جهان و مردم افغانستان بد نسازند و به گفت‌وگوهای صلح به عنوان فرصتی برای پایان کشتار و خون‌ریزی‌ها در کشور بنگرند و به میز مذاکرات برای شروع بحث‌ها برگردند.

## جلسه نشش‌ونیم: در ۹۰ روز گذشته هشت هزار موترسایکل «دوپشته» در کابل فلج شده است

۸صبح، کابل: امرالله صالح، معاون اول ریاست جمهوری که جلسه شش‌ونیم را ریاست می‌کند، اعلام کرد که از آغاز این جلسات تاکنون هشت هزار موترسایکل «دوپشته» در کابل فلج شده است.

از آغاز جلسات شش‌ونیم ۹۰ روز می‌گذرد. این جلسات در ابتدا در روزهای جمعه نیز برگزار می‌شد، اما در حال حاضر تنها در روزهای جمعه برگزار نمی‌شود.

دفتر معاون اول ریاست جمهوری روز یکشنبه، دوازدهم دلو فیصله ۹۰ جلسه شش‌ونیم صبح را همه‌گانی کرده است.

معاون اول ریاست جمهوری در یکی از جلسه‌های شش‌ونیم برای جلوگیری از ترورهای هدف‌مند در شهر کابل گشت‌وگذار موترسایکل با دو «سرنشین» ممنوع کرد. او گفته بود که بیش‌تر ترورهای هدف‌مند در شهر کابل با استفاده از موترسایکل‌های دو نفره صورت می‌گیرد.

پس از اعلام ممنوعیت گشت‌وگذار موترسایکل‌های با دو سرنشین، پولیس اقدام به «فلج‌سازی» آن کرده است. پولیس تایرهای موترسایکل‌های دو نفره را «اره» می‌کند.

باری نیز امرالله صالح اعلام کرد که به دلیل ارزان بودن تایر، در سوخت موترسایکل‌های دو نفره «بوره و ساجمه» انداخته می‌شود که پس از چند دقیقه فلج شود.

امرالله صالح روز یکشنبه بار دیگر تأکید کرده است که استفاده از موترسایکل‌ها به صورت دو نفره در کابل ممنوع است و با متخلفان برخورد قانونی صورت می‌گیرد.

وزارت امور داخله در گذشته نیز گشت‌وگذار موترسایکل‌ها را در شهر کابل ممنوع اعلام کرده بود، اما به صورت جدی این ممنوعیت اجرا نشد.

## هشدار از بحران آب؛

# کوزه‌های کابل تهی می‌شود



عبدالاحمد حسینی

پیش‌بینی اداره‌های هواشناسی و بررسی‌های تنظیم امور آب، نشان می‌دهد که میزان بارندگی در جریان فصل زمستان و بهار سال آینده پایین‌تر از حد معمول است. به گفته مسوولان در اداره هواشناسی، ادامه این وضعیت نگران‌کننده است و سبب خشک‌سالی در کشور می‌شود. اداره ملی تنظیم امور آب نیز می‌گوید که براساس بررسی‌ها، افغانستان سال آینده با بحران خشک‌سالی مواجه است. مسوولان تصریح می‌کنند که خشک‌سالی برخلاف سایر ولایت‌ها، پایتخت را بیش‌تر تهدید می‌کند؛ زیرا سطح آب از هفت تا ۱۵ متر در نقاط مختلف کابل پایین رفته است. مسوولان از شهروندان می‌خواهند که افزون بر صرفه‌جویی در مصرف آب، برای جذب آب‌های بارش و باران، در حویلی‌شان خندق حفر کنند.

هرچند با توجه به پیش‌بینی‌ها گمان می‌رفت که زمستان پیش‌رو با بارش برف همراه باشد، اما یافته‌ها و بررسی‌های اداره هواشناسی نشان می‌دهد که زمستان سال ۱۳۹۹ برخلاف زمستان سال‌های گذشته بدون بارش برف و باران دنبال می‌شود. نسیم مرادی، آمر فورکاست ریاست هواشناسی، روز یکشنبه، دوازدهم دلو، به روزنامه ۸صبح گفت که یافته‌های این نهاد کاهش ۳۰ تا ۳۵ درصدی بارندگی را در سال ۲۰۲۰ نشان داده است. این نتایج بنا بر تحلیل و تجزیه معلومات ریاست هواشناسی در ۲۲ استیشن ولایت‌های مختلف و مقایسه میزان بارندگی در سال‌های ۲۰۱۹ و ۲۰۲۰ میلادی به دست آمده است. به گفته او، میزان بارندگی در سال ۲۰۱۹ میلادی «خوب» بوده، اما پس از آن وضعیت تغییر کرده است. آقای مرادی افزود که سه ماه آینده سال ۲۰۲۱ با سه ماه نخست سال ۲۰۲۰ میلادی نیز مقایسه شده

است و به گفته او، میزان بارندگی در سه ماه آینده سال ۲۰۲۱ میلادی از حد عادی پایین‌تر است. او اما تصریح کرد که میزان بارندگی در مناطق جنوب، جنوب‌غربی و مرکزی برخلاف سایر مناطق «خوب‌تر» است. با این‌همه آمر فورکاست ریاست هوا شناسی گفت: «در بعضی مناطق جنوب‌غربی، جنوب و مناطق مرکزی در سه ماه بارندگی خوب‌تر دارند، اما سایر مناطق زیر نورم است. اما تجارب نشان می‌دهد که اکثر بارندگی‌ها در افغانستان در فبروری و مارچ به وقوع پیوسته و مدل‌های جهانی هم احتمالش ۵۰ درصد است.»

نظام خپلواک، سخنگوی اداره ملی تنظیم امور آب، نیز می‌گوید که توقع می‌رفت میزان بارندگی در فصل زمستان پیش‌رو زیاد باشد، اما برخلاف تصور، میزان بارندگی بسیار پایین بوده است. او در صحبت با روزنامه ۸صبح ادامه این وضعیت را «نگران‌کننده» توصیف کرد و گفت که براساس معلومات این اداره، سال آینده کشور با خشک‌سالی مواجه است. آقای خپلواک تصریح کرد که هرچند همه ولایت با بحران خشک‌سالی مواجه است، اما کابل بیش‌تر در معرض تهدید قرار دارد. به گفته سخنگوی اداره ملی تنظیم امور آب، سطح آب‌های زیرزمینی در کابل تا هفت متر پایین رفته است. آقای خپلواک خاطر نشان کرد که اندازه‌ته نشینی آب در ساحات مختلف متفاوت است؛ زیرا به گفته او، آب‌های زیرزمینی در خیرخانه کابل

تا حدود ۱۵ متر و در ساحات کارته چهار و بگرامی حدود یک متر ته‌نشین شده است. با این حال او گفت که در برخی مناطق برخلاف تصور، سطح آب‌های زیرزمینی بالا آمده است. به گفته نظام خپلواک، سطح آب در مرز میان لوگر و کابل تا حدود یک متر بالا آمده است.

از جانب دیگر سخنگوی اداره ملی تنظیم امور آب بیان کرد که این اداره برای مبارزه با بحران خشک‌سالی و کم‌آبی برخی طرح‌هایی روی دست گرفته است. او افزود که مردم را از این وضعیت آگاه کرده و از آنان خواسته‌اند که در مصرف آب صرفه‌جویی کنند. هم‌چنان آقای خپلواک گفت، از شرکت‌هایی که آب‌های زیرزمینی برای مردم توزیع می‌کنند، خواسته شده که میزان توزیع را کم‌تر کنند. این در حالی است که در سال جاری نیز برخی مناطق کابل از جمله غرب آن با کمبود آب مواجه بود. شماری از شرکت‌های آب‌رسانی به دلیل کمبود آب، آن را جیره‌بندی کرده بودند و براساس تقسیم‌اوقات بر مشتریان توزیع می‌کردند.

از سوی دیگر آقای خپلواک خاطر نشان کرد که این اداره برای مبارزه با بحران کم‌آبی در پایتخت، برخی خندق‌های جذبی را در شمار از نقاط شهر کابل حفر کرده است. او این کار را موثر دانست و بیان کرد: «طرف‌های دوغ‌آباد، عبدالحق و سایر بخش‌ها چاه‌هایی برای جذب آب داریم. یک پروسه آزمایشی

بود که نتیجه آن بسیار مثبت بود. در این مناطق چاه‌هایی که در صد متر آب می‌داد، اکنون در ۵۰ متر آب می‌دهد. در نظر داریم که این برنامه را در سایر مناطق نیز تطبیق کنیم.»

اداره انکشاف ملی نیز در سال جاری در کوه‌های اطراف کابل خندق‌هایی برای جذب آب حفر کرده بود. اکنون اداره ملی تنظیم امور آب حفر این خندق‌ها را موثر می‌داند و می‌گوید در صورتی که باران و برف بیارد، آب‌ها به گونه قابل توجهی جذب می‌شود و این در بلند آمدن آب‌های زیر زمینی موثر واقع خواهد شد. به همین ترتیب نظام خپلواک افزود که این اداره سه پروژه مهم دیگر را نیز روی دست دارد و در صورت تطبیق آن‌ها، بحران خشک‌سالی شهر کابل تا اندازه قابل توجهی حل می‌شود. او گفت: «یک بند شاه‌توت در لنندر است که در بخش آب‌های زیرزمینی کابل موثر است. پایپ‌لاین آب پنجشیر است. سروی و دیزان آن تکمیل شده است و امید می‌رود که به زودی کار عملی آن آغاز شود. بند شاه و عروس است که بسیار موثر است.»

در همین حال بحران خشک‌سالی بیش از همه سکتور زراعت را متضرر می‌کند. وزارت زراعت، آبیاری و مالدار می‌گوید، در صورتی که میزان برف و باران کاهش یابد، ممکن است تاثیر منفی روی سکتور زراعت بگذارد. اکبر رستمی، سخنگوی این وزارت، به روزنامه ۸صبح گفت که اگر میزان بارش باران کاهش یابد، سکتور زراعت متضرر می‌شود. به گفته او، در صورت عدم بارش باران موسمی، حاصلات للمی کاهش می‌یابد و علف‌چرها نیز سبز نمی‌شود. به این ترتیب کشاورزان با کمبود علوفه مواجه خواهند شد. او ابراز امیدواری کرد که میزان بارش باران در روزهای باقی‌مانده و در بهار به موقع باشد تا فراورده‌های زراعتی بیش‌تر متضرر نشود.

گفتنی است که کابل در جریان سال‌های گذشته نیز با بحران کم‌آبی روبه‌رو شده بود. سرانجام حکومت طرح خندق‌ها برای جذب آب برف و باران را روی دست گرفت تا بدین ترتیب زمینه جذب این آب‌ها در زمین فراهم کند. پیش از این منابع مختلف گفته بودند که سطح آب کابل در جریان ۲۰ سال اخیر در مناطق مختلف از ۲۰ تا ۸۰ متر پایین رفته است.

## بازمانده‌گان سیلاب پروان:

# زنده‌گی ربیع و پسر پنج‌ساله‌اش

شعب حکیمی

شب است و سکوت مطلق حکم‌فرما. رعد و برق می‌شود و به یک‌باره حرف از سیلاب می‌آید. مردمان در کوچه داد می‌زنند: «برایین که سیلاب آمد، برایین که سیلاب آمد!» در آن شب همسر و سه فرزندش در خانه بودند. از آن جایی که همان شب را در پوسته ترافیک نوکریوالی سپری می‌کرد، دو پسر خواهرزانش به خانه‌اش آمده بودند تا خانواده‌اش تنها نباشد. سیلاب در نزدیکی‌های سه بجه شب به «پارچه ۱۲ چاریکار» می‌رسد و در میانه راه هرچه هست را با خود می‌برد. برای او نه خانهای ماند و نه خانواده‌ای. هرچه و هر که را که داشت، طعمه سیلاب شد و حتا «یک سوزن مال هم برایش نماند». همه کسانی که در خانه‌اش بودند، غرق شدند، به جز یک پسرش که در همان شب از خوش‌چانس‌ی در شاخه درخت گیر کرد و به شکل عجیبی نجات یافت. حالا روزها پس از آن شب ترسناک، پسرک مدام کابوس می‌بیند و دنبال مادر و برادرانش می‌گردد. هرچند آن شب ویرانگر گذشته است، اما روزگار هم‌چنان بر او سخت می‌گذرد؛ چرا که نه خانهای است برای زیستن و نه خانواده‌ای برای باهم زنده‌گی کردن.

ربیع‌الله، کارمند مدیریت ترافیک پروان است. در شب پنجم سنبله که سیلاب ویرانگری در پروان سرازیر شد، در نوکریوالی به سر می‌برد. از قضا همان شب برای این‌که همسر و فرزندانش تنها نمانند، دو پسر خواهرزانش نیز به خانه‌اش آمدند. حوالی ساعت ۲:۴۵ شب، صدای مهیب دروازه از خواب بیدارش کرد. همکارانش با سراسیمه‌گی برایش می‌گویند: «هله بخیز که در چند جای سیل آمده، یکیش در کوچه پارچه ۱۲ است!» دست‌وپاچه می‌شود. با عجله تلفن را برمی‌دارد و اول به همسرش زنگ می‌زند. می‌بیند که نمیر تماس خاموش است. نگرانی‌اش بیش‌تر می‌شود و هوش و فکرش را می‌پیچاند. دوباره دست به تلفن می‌شود و به کسی در نزدیک محله زنگ می‌زند. موبایل را بلند می‌کند و می‌گوید: «ما بالای بام خانه برآمدیم. ما خوب استیم، اما شدت سیل در کوچه شما زیاد است.»

وارخطا می‌شود و نمی‌داند چکار کند. محل وظیفه‌اش سه کیلومتر با خانه‌اش فاصله دارد. می‌بیند که رسوبات سیل به محلش می‌رسد. دیگر چیزی جز نجات خانواده‌اش به ذهنش نمی‌آید. با عجله به سمت

سیل جاری است. به سمت کوچه خود می‌دود، اما با فریادها و چشمان گریان مردمان محله برمی‌خورد. همین چند ساعت پیش حویلی خانه‌اش پابرجا بود و خانواده‌ای در آن با عالمی از امید و آرزو می‌زیست؛ اما حالا نه از خانه خبری است و نه از خانواده. تنها یک میدان هموار با رسوباتی از گل و سیلاب باقی است. نمی‌دانست چه کند و به کدام سمت بدود. تلاشش برای نجات خانواده‌اش بی‌نتیجه مانده بود. مال و مثال را هم از دست داده بود. در همین وارخطایی‌ها، صدایی به گوشش می‌رسد: «هله پیدا کدیم، از اینچه دو طفل ره زنده نجات دادیم.» با عجله خودش را می‌رساند. می‌بیند که پسر پنج‌ساله‌اش است، یونس. دیگری را می‌نگرد، پسر خواهرزانش است. یونس در حالی که گل‌آلود است، با چشمان اشک‌بار و صدای بلند به پدرش می‌گوید: «بابایی، مامان و داداشم د بین او هستن، نجات‌شان بتی!» فریادی که دل سنگ را آب می‌کند؛ اما کجا است آن توانی که از پس این کار برآید. پسر خواهرزانش نیز می‌میرد و از ربیع‌الله جز ریختن اشک چیزی ساخته نیست.

چشمانش را اشک می‌گیرد و گلویش را بغض. دست زیر گلو می‌نشیند تا فردا شود، آنگاه اسکواتور بیاید و جسدها را از زیر آوار و رسوبات بیرون بکشد. هفت ساعت در عالمی از ناتوانی و ناامیدی همان‌جا می‌نشیند تا اسکواتور را بیاورند و اجساد اعضای خانواده‌اش را بکشند. خوش‌چانس بوده که پسرش نجات یافته است. اگر شاخه درخت نمی‌بود، شاید حالا از همه اعضای خانواده، تنها ربیع‌الله زنده می‌ماند. پس از ده ساعت پاک‌کاری، جسدهای همسر جوانش، دو فرزندش و پسر خواهرزانش را از کنار درختی در حویلی بیرون می‌کشند. غم و اندوه از دست دادن خانواده‌اش با او چنان می‌کند که دیگر رمقی برای گشتن و حرف زدن برایش نمی‌ماند.

در همان شب تنها در محله خودشان ۴۰ نفر را آب برده بود. همسرش، دو فرزند چهارساله و سه‌ماهه‌اش و یک پسر خواهرزانش نیز در همان میان بودند. خانواده‌ای که ربیع‌الله هشت سال پیش اساسش را

با آغاز زنده‌گی مشترک گذاشته بود، سیلاب بر باد داد. حالا که شش ماه از آن زمان می‌گذرد، ربیع‌الله و یونس پنج‌ساله هم‌چنان کابوس می‌بینند. پسرش هر روز را با گریه سر می‌کند و مادری را می‌خواهد که دیگر نیست. شبانگاه یک‌باره از خواب می‌پرد و با صدای گریه‌آلود می‌گوید: «پدر سیل آمد!» فیاض نیز در همان محله زنده‌گی می‌کند. آن‌گونه که آن‌ها صحنه را شاهد بودند، فاجعه در دل تاریکی شب رخ داد و به حدی وحشتناک بود که شماری با وجود زنده ماندن، تکلیف روانی پیدا کرده‌اند. فاجعه گذشت و خانواده هم سر به نیست شد؛ اما سختی پشت ربیع را رها نمی‌کند. کمک‌هایی که به او شد را خرج کفن و دفن خانواده‌اش کرد. روزانه در سرک‌ها کار می‌کند تا دوباره زنده‌گی‌اش را با تنها پسر کوچکش سروسامان دهد؛ اما نمی‌شود که نمی‌شود. از حکومت گلایه دارد؛ حکومتی که ربیع روزهای خویش را در سر سرک برایش خاک خورد تا وضعیتش روبه‌راه باشد، اما حالا کسی نیست که برایش سرپناه بسازد و صدایش را بشنود. در خانه کرایه‌ی شب و روزش را می‌گذراند. با صدای محزون می‌گوید: «بسیار بد اس که بگویم از دولت چه می‌خواهم. مه خودم مامور دولت استم و نوبتی وظیفه می‌کنم. همه دار و ندارم را از دست دادم، از سرپنا گرفته تا یک سوزن نیاز دارم. باید به وضعیتم توجه کند!»

این تنها زنده‌گی ربیع‌الله است. ۱۶۵ تن در آن شب به کام مرگ رفتند و ۵۰۰ خانه نابود شد. ۸۹۵ خانه دیگر به گونه قسمی خراب شد. کمک‌هایی هم که شد، دو روزه بود، آن هم به یکی رسید و به دیگری نه. شکم یکی سیر شد و از دیگری نه. سختی‌های آن شب فلاکت‌بار اکنون بر دوش خیلی از بازمانده‌ها سنگینی می‌کند. این‌که سیلاب ویرانگر چه فشاری بر روح و روان مردم آورد، بماند. کافی است صدای رعد و برق بیاید، آنگاه همه از جا می‌پرند و به سمت کوچه می‌دوند و این یادگار آن شب تلخ و سیلاب ویرانگر را زنده می‌کند.

خانه حرکت می‌کند. ربیع‌الله در مسیر راه چندین جای در سیل گیر می‌ماند؛ اما هر طوری که است، خود را به خانه می‌رساند. می‌بیند که زمین هموار و



**ربیع‌الله، کارمند مدیریت ترافیک**

**پروان است. در شب پنجم سنبله**

**که سیلاب ویرانگری در پروان**

**سرازیر شد، در نوکریوالی به سر**

**می‌برد. از قضا همان شب برای**

**این‌که همسر و فرزندانش تنها**

**نمانند، دو پسر خواهرزانش نیز**

**به خانه‌اش آمدند. حوالی ساعت**

**۲:۴۵ شب، صدای مهیب دروازه**

**از خواب بیدارش کرد. همکارانش**

**با سراسیمه‌گی برایش می‌گویند:**

**«هله بخیز که در چند جای سیل**

**آمده، یکیش در کوچه پارچه ۱۲**

**است!» دست‌وپاچه می‌شود. با**

**عجله تلفن را برمی‌دارد و اول به**

**همسرش زنگ می‌زند. می‌بیند**

**که نمیر تماس خاموش است.**

**نگرانی‌اش بیش‌تر می‌شود و**

**هوش و فکرش را می‌پیچاند.**

**دوباره دست به تلفن می‌شود و به**

**کسی در نزدیک محله زنگ می‌زند.**

**موبایل را بلند می‌کند و می‌گوید:**

**«ما بالای بام خانه برآمدیم. ما خوب**

**استیم، اما شدت سیل در کوچه**

**شما زیاد است.»**

## به نبرد نهایی و قطعی می‌رویم؟



افغانستان و جهان گفته‌اند. پیام‌ها و سخنان ضد و نقیض آنان، آینده هولناکی را گواهی می‌دهد. آنچه محتوم است، این است که آنان با کنار رفتن غنی و تیم او هم تن به صلح مورد نظر مردم و جهانیان نخواهند داد. آنان بیست سال قبل در برابر جبهه مقاومت از پای درآمدند و موقتاً به غارها و کوه‌ها در جنوب کشور و پاکستان پناه بردند. اکنون می‌خواهند از طریق جنگ، آن شکست را تلافی کنند. اکنون که آنان به دروازه شهرها رسیده‌اند و دست‌شان به گلولی جمهوری می‌رسد، جمهوری اقتدار لازم یک حکومت و دولت باصلابت را ندارد، تا مردم از آینده خویش در برابر طالبان اطمینان داشته باشند. اوضاع جمهوری خراب‌تر از اوضاع روزهای آخر حکومت نجیب در برابر مجاهدین است. تفاوت و توانایی‌های جمهوری کنونی با جمهوری کمونیست‌ها هم بسیار است.

متصدیان امور حکومت و دولت کنونی، مثل متصدیان و دولت‌داران حکومت کمونیست‌ها در دهه شصت نیستند. کمونیست‌های دهه شصت خورشیدی، همانند طالبان ایدئولوژیک بودند و برای همین تا واپسین روزهای حکومت‌شان بر سر آرمان‌ها و اهداف سیاسی و ملی‌شان در برابر مجاهدین ایستاده‌گی کردند و زمی‌دند. اما مقامات جمهوری اسلامی کنونی بیش‌تر مصروف ذخیره‌سازی پول، استخدام خویشاوندان و تقسیم غنائیم ملی هستند، تا نجات نظام، نظام کنونی برای رهبری‌اش فقط برای کسب غنائیم و امکانات جذائیت دارد. این نظام

افغانستان پس از بیست سال بازسازی و تجربه دموکراسی (همراه با درگیری‌ها و جنگ‌ها)، بار دیگر در وضعیت مشابه به روزهای آخر حکومت کمونیست‌ها (سال‌های ۱۳۶۸-۱۳۷۰) قرار گرفته است. می‌توان گفت که اوضاع این روزها پیچیده‌تر و بدتر از آن روزها است. در بررسی‌ها، این روزها توازن قدرت طالبان و دولت افغانستان، برابر ارزیابی می‌شود. طالبان دیگر آن نیروهای پناه گرفته در غارهای جنوب نیستند. این را خود حکومت بهتر از ما می‌داند. اکنون طالبان از امکانات مالی و تجهیزات نظامی پیش‌رفته‌ای برخوردار هستند. آنچه در حال حاضر روشن است، این است که غلبه ارتش بر طالبان در میدان‌های نبرد و از راه نظامی، دشوار به نظر می‌رسد. پیشنهادها و خواست رهبری جمهوری از طالبان در مذاکرات صلح نیز برای آنان دو سکه ارزش ندارد. تفاوت دیدگاه جمهوری و گروه طالبان از بنیاد متفاوت است و این تفاوت ممکن است به ادامه جنگ منتهی و زمینه‌ساز غلبه یک طرف بر جانب دیگر شود. حداقل به نتیجه رسیدن بر سر یک صلح نه کاملاً ایده‌آل، قربانی بزرگ می‌خواهد که رییس احساساتی و همیشه عصبانی جمهوری آماده چنین قربانی نیست.

طالبان در سفر اخیرشان به مسکو، پیام‌های تازه‌ای برای رهبری جمهوری داشتند. آنان می‌گویند که غنی کنار برود تا صلح در کشور برقرار شود. آنان غنی را مانع اصلی صلح عنوان کردند. این یکی از هزار بهانه‌ای است که طالبان طی بیست سال اخیر در مطبوعات برای مردم

طالبان در سفر اخیرشان به مسکو،

پیام‌های تازه‌ای برای رهبری

جمهوری داشتند. آنان می‌گویند

که غنی کنار برود تا صلح در کشور

برقرار شود. آنان غنی را مانع اصلی

صلح عنوان کردند. این یکی از

هزار بهانه‌ای است که طالبان طی

بیست سال اخیر در مطبوعات برای

مردم افغانستان و جهان گفته‌اند.

پیام‌ها و سخنان ضد و نقیض آنان،

آینده هولناکی را گواهی می‌دهد.

آنچه محتوم است، این است که

آنان با کنار رفتن غنی و تیم او

هم تن به صلح مورد نظر مردم و

جهانیان نخواهند داد.

جزو آن ارزش‌هایی شمرده نمی‌شود که مقامات بلندپایه جمهوری خود را فدای آن کنند.

افزون بر این، در آن زمان اگر چه مسکو تمام اختیارات و مسولیت‌های حکومت کابل را به کمونیست‌های داخلی واگذار کرد و پایش را از باتلاق جنگ افغانستان بیرون کرد، اما بعد از آن هم همچون وفادار اردوگاه سوسیالیسم تا پایان، حامی رژیم کابل باقی ماند و حداقل هیچ‌گاه به دشمنان رژیم مورد حمایت‌شان باج و امتیاز نداد. اما امروز حامی درجه‌یک نظام با دورزدن حکومت و دولت کابل، با گروه طالبان روی میز نشسته و گفت‌وگو کرده است. همچنان با آنان توافق‌نامه امضا کرده و برای آنان مشروعیت منطقه‌ای و جهانی بخشیده است. ایالات متحده آمریکا حامی اصلی نظام دموکراتیک کابل، اکنون همان قدر که دوست جمهوری است، ملاحظه امارت طالبان را دارد و خاطر خواه این گروه و متحدان منطقه‌ای آن است.

برای رژیم کنونی، فرصت زیاد لازم است تا توانایی‌اش را به اندازه توانایی و اقتدار رژیم کمونیست‌ها برساند. رژیم کمونیست‌ها در آن زمان به نحوی و از جهت‌هایی قدرت مجهز منطقه بود. حداقل اسلام‌آباد از موجودیتش نگرانی داشت. رژیم کمونیستی قادر بود که پاکستان را به چالش بکشد و برای آن دردسر ایجاد کند. اکنون نه کابل آن اقتدار را دارد و نه پاکستان آن کشور ضعیف



حبیب حمیدزاده

چند سال قبل است. پاکستان دارای سلاح هسته‌ای و اتمی است و در سی سال اخیر همیشه بر افغانستان کنترل داشته و انتقام گرفته است.

رژیم کمونیستی حداقل تا چند سال قبل از سقوطش منسجم و یک‌پارچه بود. افزون بر این، جمهوری اسلامی کنونی از درون با مشکلات فراوان مواجه است و هر لحظه انتظار می‌رود این مشکلات بیش‌تر شود. نظام‌ها را مردم و متحدان سیاسی‌شان می‌توانند نگه دارند. هیچ خودکام‌های قادر نیست به تنهایی نظامی را سر پا نگهدارد. غنی و فضل‌ی و محب، نمی‌توانند به تنهایی جمهوری اسلامی را نجات دهند. هیچ یک از این‌ها عقبه مردمی ندارند. در روزهای دشوار پیش رو، هیچ‌کس به خودش اجازه نمی‌دهد که با به خطر انداختن جان‌ش، بقای آنان را تضمین کند؛ مگر این‌که کسی از نعمت عقل برای همیشه محروم شده باشد.

حالا که پس از بیست سال بازسازی و زنده‌گی نسبتاً دموکراتیک (همراه با جنگ) به اینجا رسیده‌ایم و سرنوشت صلح ممکن است هر دقیقه علیه مردم به شکست مواجه شود، چیزهای زیادی در آینده متصور است و هر کدام از ما که می‌خواهیم اینجا بمانیم و عهده‌دار مسولیتی باشیم، بایست چیزهایی را برای خویش ترتیب بدهیم، به خصوص اگر متعلق به تیره و تبار دشمنان طالب یا از کتله قومی باشیم که طالب یک نوبت آنان را تحقیر کرده و عمیقاً روح‌شان را جریحه‌دار ساخته است.

اگر مذاکرات دوحه به شکست مواجه شود، نبرد نهایی و قطعی، میان طالبان و نیروهای مردمی - مقاومت جدید، خواهد بود. زیرا در صورت شکست مذاکرات و در پی آن آخرین و تنهاترین گزینه، مقاومت دیگر است؛ یا مقاومت تازه، یا پذیرفتن زنده‌گی ذلت‌بار زیر حاکمیت تاریک طالبان. همین حالا عده‌ای از چهره‌های متعلق به مقاومت اول در روزهای پسین دم از مقاومت دوم در برابر طالبان زده‌اند. در صورتی که گفت‌وگوهای دوحه به نتیجه نرسد، جبهه مقاومت مجبور است با بی‌میلی و نارضایتی، بار دیگر سلاح به شانه کند و از قلمرو مردم خویش تا می‌تواند، دفاع کند. با این همه امیدواریم، فرضیه‌ها و گمان‌های ما غلط از آب درآید و فصل جنگ و خشونت افغانستان در مذاکرات دوحه برای همیشه بسته شود و پایان یابد.

## خشت کج طالبان در مذاکرات جاری صلح

طول و عرض آنچه تحت نام مذاکره در دوحه جریان دارد، به نشست افتتاحیه و چند نشست پراکنده گروه‌های کاری هیأت‌های مذاکره‌کننده دو طرف خلاصه می‌شود. در نشست افتتاحیه، تعارفات سیاسی به نمایش گذاشته شد و در نشست‌های پراکنده گروه‌های کاری مشترک، تنها آجندای دو طرف برای بحث مشخص شده است. چهار ماه مذاکره و این نتیجه اندک، برای هیچ‌کسی قابل قبول نیست. بی‌دلیل نیست که مردم افغانستان از مذاکرات دوحه و استقرار صلح از رهگذر آن، قطع امید کرده‌اند.

واقعیت این است که طالبان به مذاکرات دوحه با سازوکار فعلی آن باور ندارند. آنان از مذاکره برداشت خودشان را دارند و به دنبال آن هستند که با تشدید جنگ، فرمول مورد نظرشان را بر جانب دولت تحمیل کنند. بیرون از این، طالبان به مذاکره و گفت‌وگو به عنوان تنها راه حل مسأله افغانستان، حساب باز نکرده‌اند. دلیل این‌که گروه طالبان توانش را روی اقدام نظامی گذاشته است و فکر می‌کند که از طریق نظامی می‌تواند به اهدافش دست پیدا کند، این است که مذاکرات براساس فرمول مورد نظر این گروه دنبال نمی‌شود. به همین دلیل است که آتش جنگ با گذشت هر روز شعله‌ورتر می‌شود، خشونت‌ها و ترورهای شهری افزایش پیدا می‌کند و در میز مذاکره هم هیچ پیش‌رفتی دیده نمی‌شود.

صلح با گروهی که به حل سیاسی جنگ براساس سازوکارهای تجربه‌شده جهانی باور ندارد و خشونت‌ورزی را لازمه تحمیل خواست‌هایش بر جانب مقابل می‌داند، کار دشوار است. طالبان به دنبال مذاکره‌ای است که براساس فرمول مورد نظر آنان پیش برود. به همین دلیل است که این گروه تاکنون از مذاکره با هیأت دولت طفره رفته است. به نظر می‌رسد تا زمانی که نگاه گروه طالبان به صلح و آینده افغانستان تغییر نکند، مذاکرات دوحه به نتیجه‌ای نمی‌رسد و جنگ با آمدن بهار ۱۴۰۰، بیش‌تر از گذشته تشدید خواهد شد.



آماده می‌شوند، جنگ‌شان را ادامه داده‌اند و همه‌روزه بر مواضع نیروهای ارتش حمله می‌کنند.

معنای بی‌اعتنایی به مذاکره و بی‌توجهی به خواست مردم، این است که طالبان از اول حاضر به سازش با دولت از طریق مذاکراتی مبتنی بر فرمول پذیرفته‌شده جهانی نبوده‌اند. اگر آنان به حل سیاسی جنگ از این طریق باور می‌داشتند، بدون شک باید روی میز مذاکره با انعطاف‌پذیری لازم حضور می‌یافتند و در میدان جنگ نیز دست از آتش‌افروزی و خلق خشونت بر می‌داشتند. طالبان مذاکره‌ای را قبول دارند که براساس فرمول مورد نظر خودشان پیش برده شود.

واقعیت این است که تا این جای کار، مردم افغانستان تنها قربانیان جنگ جاری بوده‌اند. همچنان، مذاکره به مفهوم واقعی کلمه، تاکنون حتا کلید نخورده است.

نظرشان بر جانب دولت، روی اقدام نظامی سرمایه‌گذاری و کار می‌کنند. همچنان، طالبان فکر می‌کنند که آنان چیزی را که از راه جنگ به دست می‌آورند، از راه مذاکره به دست آورده نمی‌توانند. به همین دلیل است که از آغاز گفت‌وگوهای بین‌افغانی صلح تاکنون، در کنار این‌که مذاکرات پیش‌رفتی نداشته، جنگ و خشونت در کشور به شکل کم‌پیشینه‌ای افزایش یافته است. اعضای هیأت دولت افغانستان در دوحه، موضع‌گیری غیرمنعطف هیأت طالبان را عامل اصلی بن‌بست در مذاکرات صلح می‌دانند و مسوولان نهادهای دولتی در کابل، طالبان را به دست‌داشتن در ترورهای زنجیره‌ای و خشونت‌های شهری متهم می‌کنند. در جنگ جبهه‌ای هم وضعیت روشن است؛ جنگ‌جویان طالبان در کنار این‌که برای اقدام نظامی در برابر دولت

تا این جای کار، طالبان نه به برقراری آتش‌بس موافقت کرده و نه در میز مذاکره انعطاف‌پذیری نشان داده‌اند.

معنای چنین رویکردی، آن است که این گروه به دنبال

تحمیل فرمول مورد نظرش بر

هیأت دولت، در میز مذاکره است. براساس گزارش‌ها،

هیأت‌های مذاکره‌کننده دولت و طالبان در روزهای

اخیر، هیچ نشست‌ی برگزار نکرده‌اند. در جریان هفته

گذشته، اعضای دفتر سیاسی طالبان در قطر، در ذیل

دو هیأت جداگانه به تهران و مسکو سفر کردند. هیأت

دولت اما در دوحه مستقر است و طالبان را مسوول

بن‌بست موجود در مذاکرات می‌داند.

سفر هیأت‌های طالبان به تهران و مسکو، دو پیام

سیاسی داشت. یکی از اعضای هیأت طالبان، در مسکو

گفت که غنی مانع اصلی صلح است و در صورتی که از

مقامش کناره‌گیری کند، آنان صلح می‌کنند. مخاطب

این پیام طالبان، مردم و قشر سیاسی افغانستان بود.

پیام دیگر این گروه، به آمریکا مخابره شد. دولت جدید

ایالات متحده، هفته گذشته اعلام کرد که توافق‌نامه

امضاشده میان دولت ترمپ و طالبان را بازنگری می‌کند.

هرچند تاهنوز نتیجه این بازنگری معلوم نیست، اما

طالبان برای حفظ موافقت‌نامه امضاشده‌شان با آمریکا،

به ایران و روسیه، دو بازیگر منطقه‌ای و جهانی سفر

کردند تا به دولت جدید واشنگتن این پیام را بفرستند

که آنان دیگر آن طالبان سابق نیستند؛ بلکه از انزوا

بیرون آمده‌اند و می‌توانند در تعامل با رقیبان ایالات

متحده، در جنگ و صلح افغانستان نقش‌آفرینی کنند.

این دو پیام، ما را به یک نتیجه می‌رساند، این‌که مسأله

افغانستان همچنان پیچیده است و تا رسیدن به صلح

راه درازی در پیش است.

موضع‌گیری‌های اخیر طالبان نشان می‌دهد که آنان

به حل سیاسی جنگ افغانستان براساس فرمول‌های

قبول‌شده جهانی باور ندارند و برای تحمیل فرمول مورد



ساقول حسن



+93 700 175 510 / +93 788 788 799

جهت سفارش آگهی‌تان با شماره‌های روبه‌رو در تماس شوید:

روزنامه ۸ صبح برای توسعه کسب و کارتان صفحه‌ی ویژه تبلیغات ایجاد کرد. روزنامه ۸ صبح به هدف کمک و حمایت از توسعه مشاغل و تجارت، تبلیغات شما را با هزینه کم‌تر و کیفیت بهتر نشر می‌کند. این روزنامه یک صفحه‌ی ویژه تبلیغاتی را به همین منظور راه‌اندازی کرده است. در این صفحه‌ی ویژه به تناسب استطاعت شما فضا وجود دارد. ما با داشتن تیراژ بلند در نسخه‌ی چاپی و مخاطبان حداکثری در پایگاه‌های مجازی‌مان آماده همکاری با مشاغل و کسب‌وکارهای مختلف هستیم تا تبلیغات شما را با مخاطبان خود به اشتراک بگذاریم.

## بهزاد فرنیچر



Email: behzad.dost@gmail.com 0781 700 000

بهزاد فرنیچر کیفیت بهتر

آدرس: چهارراهی بره‌کی، کابل، افغانستان



## شرکت خدمات IT برتر تیک

لیست بهترین خدمات ما

- طراحی وبسایت
- وب هاستینگ و ثبت دامین
- طراحی و توسعه دیتابیس
- ساخت برنامه‌های موبایل
- طراحی و پیاده سازی نتورک
- نصب کامره‌های امنیتی
- بازاریابی از طریق شبکه‌های اجتماعی
- گرافیک دیجیتال (لوگو، بروشور، ویزیت کارت...)
- سئو (بالا بردن رتبه سایت در صفحه اول گوگل)

+93777690909

info@bartartech.com

+93787935900 www.bartartech.com

کوته سنگی، گولابی دواخانه، کابل افغانستان

## آشپزخانه مادر



تعمیر غذاهای با کیفیت با نازل ترین قیمت  
برای محافل رسمی و شخصی

آشپزخانه مادر یکی از مدرن ترین و پیشرفته ترین آشپزخانه‌های پایتخت است که افتخار دارد برای اولین بار در افغانستان با ویژگی‌های منحصر به خودش به فعالیت آغاز نموده است. آشپزخانه مادر افتخار دارد که بهترین و باکیفیت‌ترین غذاهای داخلی و خارجی را با مجرب ترین آشپزها برای محافل رسمی و شخصی، مهمانی‌ها و دعوت‌ها، ورکشاپ‌ها و سمینارها با انتقال رایگان به اسرع وقت با نازل ترین قیمت در خدمت مشتریان عزیز قرار دارد. ما در تلاش هستیم تا با ارائه خدمات صادقانه و متفاوت از دیگران اعتبار و رضایت مشتریان محترم‌مان را کسب کنیم و باورمندیم که گنجی با ارزش‌تر از رضایت و خدمت صادقانه برای همشهریان ما وجود ندارد.

آدرس: سرک اول کارته چهار، کوچه لیسه عالی رابعه بلخی شماره‌های تماس: ۰۷۷۰۶۷۶۴۶۵ - ۰۷۰۰۱۹۸۸۹۷



## شفاخانه آینه صحت

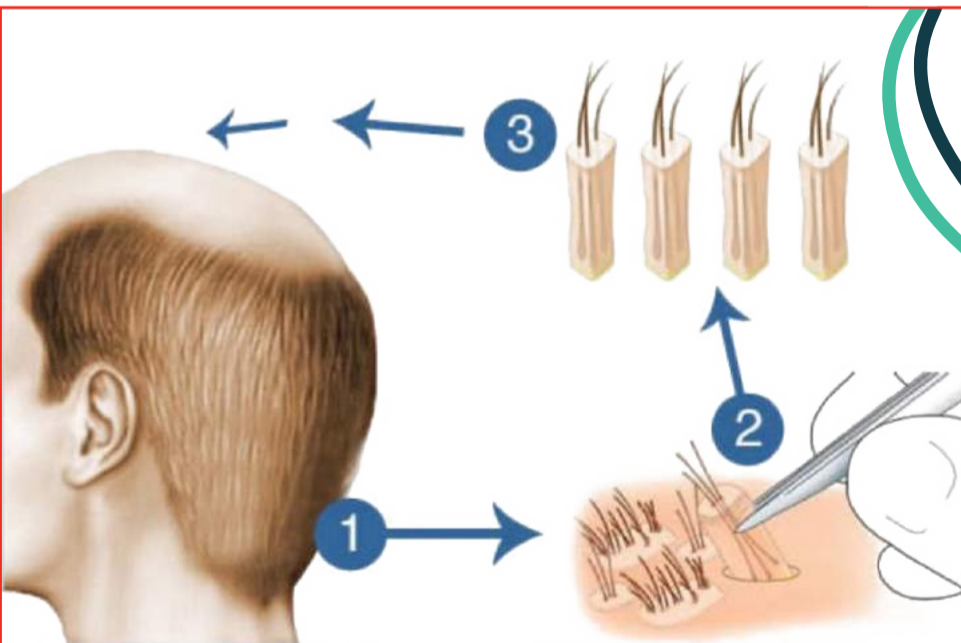
تخفیف ویژه  
۲۸۰۰۰ افغانی

کاشت مو طبیعی به روش FUE

کاشت مو یکی از تداوی‌های عمده و اساسی برای طاسی سر است. در این تداوی موها از ساحات عقب سر یعنی قسمت‌هایی که موها قوی‌تر هستند و مساعد به ریزش نیستند گرفته شده و به قسمت جلو سر یعنی جاهای خالی انتقال داده می‌شود. قبلا هموطنان ما برای اجرای این عملیه مجبور به سفر به خارج از کشور بودند اما فعلا این عملیه در داخل کشور با مصارف کمتر قابل اجراست. تیم مرکز جلدی و زیبایی شفاخانه آینه صحت با سرپرستی داکتر پامیرحسین صالحی، داکتر میوند حبیب و داکتر وحیدالله عاشر، با در نظر داشت شرایط اقتصادی هموطنان ما کاشت مو را با کیفیت عالی و تخفیف ویژه انجام می‌دهد.

آدرس: بین چهارراهی پروان دوم و گل سرخ، شفاخانه آینه صحت

شماره تماس: ۰۷۸۱۲۳۵۰۴۰



## فروشگاه عسل تاج

صحت و نشاط



پروفایل فروشگاه: www.baba.af/taj

تماس: ۰۷۷۹۰۴۹۶۳۰ / ۰۷۴۴۳۸۱۳۷۰

آدرس: کابل، کارته ۳، پل سرخ، جوار دروازه رضایی سنتر



## «توافق نامه هلسینکی»؛

# درس‌های مهم صلح آچه اندونیزیا برای افغانستان



آسیه حمزه‌ای



مارتی اھتیساری، رئیس جمهور پیشین فنلند و برنده جایزه صلح نوبل که میانجی‌گر اصلی صلح آچه بود



مراسم امضای توافق‌نامه صلح هلسینکی میان دولت اندونیزیا و جنبش آچه آزاد - اگست ۲۰۰۵

جنبش آچه آزاد (جی‌ای‌ام) از سال ۱۹۷۶ میلادی برخاسته از آچه، ولایتی غربی در اندونیزیا، برای استقلال خود در برابر دولت مرکزی در جاکارتا می‌جنگید. سه دهه خشونت و درگیری سبب کشته شدن بیش از ۱۵ هزار نفر و آواره‌گی هزاران تن شد. چهار دوره مذاکره برای پایان خشونت‌ها بی‌نتیجه بود، اما پس از وقوع سونامی در سال ۲۰۰۴ که منجر به کشته شدن ۱۷۰ هزار نفر، بی‌خانمانی حدود ۵۰۰ هزار تن و هم‌چنین وارد شدن خسارت بالغ بر پنج میلیارد دلار در اندونیزیا و به ویژه آچه شد، طرفین درگیری با عزم جدید برای پایان دادن به خصومت‌ها به میز مذاکره بازگشتند.

مارتی اھتیساری، رئیس جمهور وقت فنلند، میانجی‌گری مذاکرات صلح آچه را بر عهده گرفت. پس از پنج دور گفت‌وگو میان نمایندگان دولت مرکزی اندونیزیا و جنبش آچه، سرانجام در هلسینکی فنلند و با امضای یادداشت تفاهم صلح در تاریخ ۱۵ اگست ۲۰۰۵ به سه دهه خون‌ریزی در آچه پایان داده شد. عفو زندانیان سیاسی جنبش آچه آزاد، تاسیس احزاب سیاسی محلی در آچه، عقب‌نشینی نیروهای امنیتی غیرمحملی، تشکیل محکمه حقوق بشر و تاسیس کمیسیون مصالحه و حقیقت از مفاد یادداشت تفاهم‌نامه صلح بود.

### تاریخچه:

آچه تا قرن بیستم یک سلطنت مستقل بود و تلاش‌های مکرر هالندی‌ها برای استعمار آن در ابتدا نافرجام ماند، اما آن‌ها در سال ۱۹۰۴ کنترل این ولایت غربی را به دست آوردند. آچه پس از جنگ جهانی دوم مدت کوتاهی توسط جاپان اشغال و سپس توسط کشور تازه استقلال یافته اندونیزیا ادعا شد. با این حال هرگز در برابر هالند، جاپان و بعد اندونیزیا ساکت ننشست. آچه‌ای‌ها در طول تاریخ با مسلمانان هند، شبه‌جزیره عربستان و امپراتوری عثمانی روابط تجاری خوبی داشته‌اند. تاریخ فرهنگی آن‌ها که شامل شکل محافظه‌کارانه‌ای از اسلام نسبت به سایر مناطق اندونیزیا است، سبب شده که خود را از جاوه‌ای‌ها، که اکثریت جامعه اندونیزیایی را تشکیل می‌دهند، متمایز بدانند.

### درگیری

در جنگی که سه دهه به طول انجامید، تا اواخر دهه ۱۹۹۰ هیچ تلاش قابل توجهی برای حل منازعات از طریق مذاکره صورت نگرفت. با تغییرات اساسی در اندونیزیا، به دنبال سقوط رییس جمهور سوهارتو در سال ۱۹۹۸ و هم‌چنین رای‌گیری تیمور شرقی برای استقلال در همه‌پرسی تحت نظارت سازمان ملل در سال ۱۹۹۹، پویایی جدیدی پدید آمد. در این زمینه هم جنبش آچه آزاد و هم دولت وقت از پیشنهاد مرکز غیردولتی گفت‌وگوی بشردوستانه مستقر در جینوا (اچ‌دی‌سی) برای مذاکره استقبال کردند. این امر به سرعت به امضای توافق‌نامه‌ای برای ایجاد مکث بشردوستانه در ماه می ۲۰۰۰ میلادی با نام توافق‌نامه «توقف خصومت‌ها» منجر شد.

تلاش برای گسترش این توافق‌نامه به منظور ایجاد روند گسترده‌تری به هدف حل منازعات، بی‌نتیجه بود؛ چرا که آتش‌بس نقض شد. هنوز ۱۱ روز از امضای موافقت‌نامه صلح میان دولت مرکزی اندونیزیا و جنبش آچه آزاد سپری نشده بود که خبرگزاری‌ها از آغاز درگیری مسلحانه میان دو طرف خبر دادند. سخنگوی ارتش اندونیزیا به رادیوی دولتی جاکارتا گفته بود که چریک‌های جنبش آچه یک موتر نظامی ارتش را منفجر کردند و به سوی سربازان آتش گشودند. مخالفان از یک سو از آتش‌بس برای تقویت موقعیت خود استفاده می‌کردند و دولت اندونیزیا نیز در حالی که جنگ را متوقف نکرده بود، صحبت از صلح می‌کرد. پس از لغو موافقت‌نامه صلح میان جنبش آچه و دولت مرکزی اندونیزیا، جاپان با ایفای نقش میانجی از آنان خواست تا گفت‌وگوهای خود را برای دستیابی به یک راه حل جامع در توکیو ادامه دهند. توکیو وعده داده



جنبش آچه آزاد (GAM)

با وجود این‌که حمله دولت پس از نقض آتش‌بس از نظر نظامی موفقیت‌آمیز بود، اما مقام‌های ارشد دولت مرکزی متوجه شدند که یک رویکرد منحصر به فرد امنیتی نمی‌تواند درگیری را پایان دهد. سوسیولو بامبانگ بودویونو، نظامی بلندرتبه و یوسف کالا، معاون رییس جمهور و رییس حزب برجسته گل‌کار، این موضوع را به خوبی درک کرده بودند. در همین حال اعضای رهبری جنبش آچه آزاد از نظر نظامی تضعیف شدند، تا جایی که برخی از فرماندهان میدانی آن‌ها آماده مذاکره بودند. به نظر می‌رسد هر دو طرف تشخیص داده بودند که تلاش برای دستیابی به اهداف خود به صورت یک‌جانبه بعید است که موفقیت‌آمیز باشد.

جدای از آن، سازمان‌های غیردولتی در آچه پیش‌گام برجسته‌سازی بحث‌های اجتماعی در مورد مسایل بشردوستانه و آرایه راهکارهای مسالمت‌آمیز برای ختم جنگ شد. هنگامی که سونامی دسامبر ۲۰۰۴ ساحل آچه را ویران کرد، این کاتالیزور فشار جدیدی برای صلح بود. با ورود به روند مذاکرات بعدی، هر دو طرف انتظارات واقع‌بینانه‌تری از آن‌چه ممکن به دست آورند و شکل اساسی یک توافق، داشتند.



سونامی سال ۲۰۰۴ در آچه اندونیزیا که زمینه‌ساز صلح شد

### فراوندهای مذاکره

اگرچه جنبش آچه آزاد مشارکت بین‌المللی را سودمند می‌دانست، اما مقام‌های اندونیزیایی که از تجربه تیمور شرقی محروم بودند، در مورد «بین‌المللی‌سازی» روند صلح با درگیر کردن واسطه‌های سازمان ملل متحد محتاط بودند. این امر ابتدا از طریق ابتکار مرکز غیردولتی گفت‌وگوی بشردوستانه مستقر در جینوا (اچ‌دی‌سی) و سپس از طریق دیپلماسی خصوصی رییس جمهور سابق فنلند، مارتی اھتیساری و ابتکار عمل مدیریت بحران، صورت گرفت.

### گفت‌وگوهای ساختاری

بدون هیچ پایه قبلی اعتماد میان طرفین، روند مدیریت بحران از آتش‌بس موقت آغاز شد. آن‌ها سپس سعی کردند مذاکرات پیش‌تر را در مورد یک رویکرد گام‌به‌گام که مبتنی بر درک مشترک از شکل حل‌وفصل نهایی سیاسی احتمالی نیست، شکل دهند. روند هلسینکی طی پنج دور گفت‌وگوی مستقیم و غیررسمی از جنوری ۲۰۰۵ شروع شد. هدف این بود که به یک توافق جامع بینجامد که هم به موضوعات امنیتی و هم اساسی بپردازد. در اگست ۲۰۰۵ طرفین موافقت کردند که تفاهم شامل مکانیزم نظارت قوی با حضور ناظران بین‌المللی باشد.

مذاکرات هلسینکی به عنوان یک روند مذاکره دوطرفه شکل گرفت و منعکس‌کننده چارچوبی از درگیری بود که اعضای جنبش آچه آزاد و دولت آن زمان اندونیزیا را به عنوان بازیگران اصلی در نظر داشت.

در حالی که جنبش آچه آزاد، یک جنبش مردمی با حوزه‌های انتخابیه قابل توجهی بود، اما گروه‌های ضد تجزیه‌طلب مستقر در آچه وجود داشتند که با این توافق مخالفت کردند. دولت تلاش زیادی کرد تا ارتش از سیاست‌های خود پیروی کند و مخالفان را بدون اطلاع از سازش‌های خاص تا زمان امضای توافق، به پیروزی برساند. قانون‌گذاران متعاقباً بسیاری از مقررات اصلاح حکمرانی در تفاهم‌نامه را پس گرفتند؛ احتمالاً به این دلیل که در مذاکرات نادیده گرفته شدند. این مساله سوالاتی را درباره آسیب‌پذیری تفاهم‌نامه در صورت روی کار آمدن نیروهای سیاسی مختلف در انتخابات ۲۰۰۹ اندونیزیا به وجود می‌آورد.

### تغییر فرم و سازش

با ورود به مذاکرات، جنبش آچه آزاد تشخیص داد که باید پیشنهادهای جدیدی را روی میز بگذارد. تغییر بزرگ آن حرکت از خواست استقلال به خودگردانی بود. «خودمختاری» به شدت بی‌اعتبار شده بود و توسط حامیان جنبش رد می‌شد. «خودگردانی» چارچوبی جدید بود که توافق را امکان‌پذیر می‌کرد.

### نظارت خارجی

در حالی که روند هلسینکی محصول دیپلماسی خصوصی بود، اھتیساری برای دستیابی به پشتیبانی فنی، مالی و سیاسی خود از روند و توافق، از روابط نزدیک خود با اتحادیه اروپا و دولت‌های بانفوذ استفاده کرد تا مذاکرات منتیج به نتیجه شود.

استقرار تیم ناظران اتحادیه اروپا و اتحادیه جنوب‌شرق آسیا (آسه آن) پس از امضای توافق صلح در مناطق درگیر که با هدف رسیدگی و نظارت بر اجرای توافق‌نامه صلح هلسینکی صورت گرفت، نشان از یک عزم جمعی برای حل ریشه‌ای مشکل آچه داشت.

### آموزه‌های صلح هلسینکی برای افغانستان و جهان:

- آماده شدن برای مذاکرات (حتا زمانی که چشم‌انداز دور به نظر می‌رسد): این به معنای صرفاً حضور در میز مذاکرات نیست، بلکه اراده جدی برای گفت‌وگو به هدف حل منازعه باید وجود داشته باشد.
- ارزش دیپلماسی جامعه مدنی برای صلح آچه از جمله برجسته‌ترین نقش‌های صلح‌سازانه‌ای است که می‌تواند توسط طیف وسیعی از بازیگران جامعه مدنی خصوصی، محلی و بین‌المللی ایفا شود، از جمله میانجی‌گری در مذاکرات رسمی، تسهیل تعامل و بسیج پشتیبانی از روند.
- رویه‌های مذاکره مهم است. فرمول «هیچ چیز توافقی نمی‌شود تا همه چیز توافق شود» مذاکره‌کنندگان را آزاد کرد تا در مورد طیف وسیعی از مسایل صحبت کنند.
- پیش‌نویس نادرست توافق‌نامه‌های صلح، خطر تفسیرهای مناقشه‌برانگیز را دارد که می‌تواند منجر به تفسیرهای مناقشه‌برانگیز در مرحله اجرا شود.
- حرکت از امضای توافق‌نامه سیاسی به تصویب سندی که از نظر قانونی قابل اجرا باشد، ذاتاً چالش‌برانگیز اما مهم است.
- حضور قوه مقننه و قانون‌گذاران در جریان مذاکرات مهم است، آن‌چنان که در روند مذاکرات آچه عدم حضور قانون‌گذاران چالش‌های جدی را به همراه داشت.
- تبدیل یک جنبش مسلح به یک حزب و یا گروه سیاسی و تصمیم برای مذاکره در مورد پایان دادن به درگیری مسلحانه، چالش‌هایی را برای جنبش‌های مسلح به وجود می‌آورد که باید از یک ساختار نظامی به یک بازیکن در میان بسیاری از رقابت‌های قدرت سیاسی تبدیل شوند. این موضوع نیازمند زمینه‌سازی درست و ایجاد اعتماد برای جلوگیری از بازگشت درگیری است.
- دست‌اندرکاران مذاکرات صلح باید مطابق توافق‌نامه در اجرای عدالت و چگونه‌گی پرداختن به عدالت انتقالی روشن، شفاف و متعهد به اصول رفتار کنند. مفاد مبهم و به دنبال آن تطبیق نادرست، سبب آسیب‌پذیری روند صلح می‌شود.
- کمک‌های بشردوستانه به پشتیبانی از چشم‌اندازهای صلح کمک کند و راهی برای تقویت ظرفیت‌ها در مسیر تحولات جدید باشد. این حمایت‌ها باید استراتژی‌هایی را برای حل چالش‌های اساسی سیستمی مانند تقویت ظرفیت‌های دولت، جامعه مدنی و حمایت از اجرای توافق‌نامه در نظر بگیرد.

منبع: <https://www.c-r.org>

مرکز مصالحه و سازش انگلستان

# استاد محمدسعید مشعل؛ مشعل‌دار هنر مینیاتوری احیاگر «مکتب بهزاد»



محمدسعید نیکخواه

برای تماشای آثار چشم‌نواز استاد محمدسعید مشعل، به تالار نگارستان بهزاد رفتیم؛ جایی که دفتر کاری و محل جلسات والی هرات است و دستان هنرمند استاد مشعل و شاگردانش، جلوه ویژه‌ای به سیمای این ساختمان قدیمی بخشیده است. روی دیوار شمالی تالار نگارستان بهزاد، شعری نقش بسته که از آثار مشهور استاد مشعل است. «اگر از دهر ناشادم، ولی زین ره بسی شادم» که من مصروف احیای نگارستان بهزادم؛ این بیت شعر روایت‌گر فعالیت‌های استاد مشعل برای زنده نگاه داشتن «مکتب هنری بهزاد» است.

استاد مشعل، در حوزه‌های گوناگون هنری فعالیت داشت. او افزون بر مینیاتوری، مجسمه‌سازی، نقاشی، سنگ‌تراشی و گچ‌بری، نویسنده و شاعر هم بود. به سبب انجام فعالیت‌های هنری، از هنرمندان نام‌آشنای هرات به شمار می‌رفت و آثار زیادی به یادگار گذاشته است. یکی از تلخ‌ترین خاطرات استاد مشعل، تخریب «مجسمه اسب‌ها» در زمان حاکمیت طالبان بود. برخی آثار هنری دیگر او نیز در ساختمان ولایت، از سوی طالبان نابود شد و تابلوهای نفیس هنری به تحویل خانه ولایت انتقال یافت و سال‌ها گوشه اتاق خاک می‌خورد.

تالار نگارستان بهزاد، محل جلسات والی هرات



محمدسعید مشعل، سال ۱۲۹۲ خورشیدی، در ولسوالی تیوره ولایت غور زاده شد. او استعداد و علاقه زیادی به هنر داشت و از ولایت غور به کابل و سپس برای انجام فعالیت‌های هنری به هرات آمد. پس از سال‌ها فعالیت هنری، پسوند «غوری هروی» را به نامش افزود. مجموعه‌ای از آثارش در تالار نگارستان بهزاد هرات، ساختمانی که محل حکمرانی والی است، به یادگار مانده و چشم تماشاگران را به خود خیره می‌کند. آثاری که در زمان فضل‌الحق خالقی‌یار، والی پیشین هرات، با کوشش استاد مشعل و گروهی از شاگردانش پدید آمد. با هماهنگی دفتر ولایت هرات، نوید اعلم، از کارمندان ولایت که دانش‌آموخته رشته

هنرمندان را دنبال می‌کرد و صبح پیش از آغاز کار و عصر با پایان کارهای رسمی، پیش‌رفت کار را بررسی می‌نمود. در تالار نگارستان بهزاد هرات، در کنار سایر آثار هنری، دو نقاشی کم‌نظیر که با چوب برجسته‌سازی شده و یک گل‌دان بزرگ، از استاد مشعل به یادگار مانده، اما برخی دروازه‌های چوبی به دلیل چسب زدن کاغذ روی آن‌ها، تخریب شده است.

تخریب آثار هنری روی دروازه‌های چوبی در تالار نگارستان بهزاد هرات



استاد عبدالناصر صوابی باور دارد که پس از تغییر رژیم و روی کار آمدن حکومت جدید در سال ۱۳۷۱ خورشیدی، «نگاه افراطی» نسبت به فعالیت‌های هنری در افغانستان، مانع کار هنرمندان شد و در زمان طالبان، این پدیده به اوج رسید.

وقتی طالبان هرات را تصرف کردند و ساختمان تاریخی ولایت به محل فرمان‌روایی آنان تبدیل شد، برچیدن برخی آثار هنری به ویژه آثاری که در آن تصاویر «موجودات زنده» مانند چهره انسان و تصاویر حیوانات بود، یکی از اولین اقدامات آن‌ها شد. چندین اثر گران‌بها

هنرهای زیبای دانشگاه هرات است، با من همراه شد در مورد آثار هنری تالار نگارستان بهزاد معلومات بدهد. پیش از این بارها در نشست‌های خبری و برنامه‌های رسمی ولایت، به این تالار رفته بودم، اما این بار هدف از حضور در آن، تماشای آثار هنری بود. نوید اعلم برایم شرح داد که بخشی از آثار در زمان فضل‌الحق خالقی‌یار، با کوشش استاد مشعل و شاگردانش بر دیوارها، سقف و دروازه‌های چوبی تالار نقاشی، تذهیب و مینیاتوری شد؛ کاری که ماه‌ها طول کشید. تصاویر بزرگی از شاعران، نویسندگان، هنرمندان و عارفان معاصر و سال‌های دور، در تالار به چشم می‌خورد. از جامی، مولانا و ابوعلی سینای بلخی گرفته تا استاد محمدعلی عطار هروی، حاجی اسماعیل سیاه و البته استاد محمدسعید مشعل، که برای جلوه بخشیدن به تالار نگارستان، کوشش فراوانی کرد.

عبدالناصر صوابی، استاد دانشگاه هرات و از شاگردان استاد مشعل، روایت می‌کند که در هنگام گچ‌بری بخشی از مسجد جامع بزرگ هرات، با او آشنا شد و زودتر از سایر هنرجویان، بابت کار در مسجد جامع هرات، معاش «حق‌الزحمه» دریافت کرد. بخشی از آثار هنری این تالار، سال ۱۳۸۱ خورشیدی، پس از سقوط طالبان پدید آمد. نام هنرمندان و تاریخ ایجاد آثار هنری روی بیش‌تر آن‌ها نوشته بود. روی دروازه‌های چوبی نام طراحان و اجراکنندگان آثار هم دیده می‌شد. استاد ناصر صوابی، در کنار ده‌ها هنرمند دیگر، روزهای زیادی برای مزین کردن تالار نگارستان بهزاد، در رکاب استاد مشعل کوشید و نامش زیر آثار هنری این تالار دیده می‌شود.

از او خواستیم در مورد استاد مشعل برایم بگویید. از چهره‌اش مشخص بود که خاطرات سال‌ها هم‌نشینی و شاگردی با استاد مقابل چشم‌هایش حاضر شد و ابتدا از سرگذشت آثار هنری تالار نگارستان بهزاد آغاز کرد. آقای صوابی از روزگاری قصه کرد که در زمان ولایت فضل‌الحق خالقی‌یار، حدود ۶۰ هنرجو در کنار استاد مشعل برای خلق آثار هنری در تالار نگارستان بهزاد مصروف کار بودند. والی هرات، با دقت خاصی فعالیت

## دست نامرئی زنان در کارزار مبارزه با فساد

روحینا حیدری

بحث جندر از گذشته‌های دور تاکنون یکی از معضله‌های مهم و قابل مکت در عرصه حکومت‌داری و دولت‌سازی بوده است. افغانستان به عنوان یک کشور جهان سومی و در حال جنگ، هنوز هم به زن با یک دید متفاوت می‌نگرد. هنوز مولفه‌های دموکراسی و ارزش‌های انسانی در جامعه جمهوری ت در دست دوخته نشده است. هنوز وجود فساد به گونه‌های متفاوت دستگاه حکومتی را در امر خدمت‌رسانی به شهروندان تضعیف می‌کند که با گذشت هر سال گسترده‌تر و ابعاد تازه‌تر پیدا نیز پیدا کرده است. وجود فساد طی دو دهه گذشته باعث شده است که حکومت با وجود کمک‌های بین‌المللی تا هنوز توان اتکا به خودش را پیدا نکرده است. هنوز با وجود طرح و تطبیق مکانیسم‌های متفاوت، فساد در دستگاه حکومت رو به رشد است و فرصت‌های دولت‌سازی و انکشاف متوازن در این کشور را به باد فنا داده است.

با توجه به این‌که فساد یک معضل و پدیده چند پهلو و چند علتی است، مکانیسم‌های متفاوت از سوی دولت‌ها در عرصه حکومت‌داری و علوم اجتماعی در امر مبارزه با این پدیده، پیشکش شده است. کشورهای مختلف تجربیات متفاوت از این روند دارند. در تعدادی از کشورها، بحث حضور زنان در دستگاه خدمات ملکی نیز به عنوان یک راهکار مطرح بوده و نتایج موثری را نیز در پی داشته است. اینجا است که موضوع زن و فساد در نهادهای اکادمیک و رسانه‌های مورد بحث قرار گرفت.

آمارها، تأییدکننده این مدعا است که سهم‌گیری فعال زنان در امور عامه، خصوصاً اداره عامه، نقش بسا مهمی در کنترل و مهار فساد دارد. تحقیقی که توسط بانک جهانی در ۱۵۰ کشور آسیایی، اروپایی و آفریقایی صورت گرفته، گواه این است که زنان نسبت به مردان بیش‌تر قابل اعتماد و کم‌تر مقرون به فساد هستند. از سوی دیگر، سازمان شفافیت بین‌المللی در سروی سالانه که میان ۶۰۰۰۰ خانواده در ۶۰ کشور جهان انجام داد، مشخص کرد که زنان نسبت به مردان کم‌تر حاضر اند تا رشوت پرداخت کنند. زنان با وجودی این‌که بیش‌ترین آسیب را در سناریو فساد طی سال‌های متمادی در کشور متقبل شده‌اند، می‌توانند به عنوان دست نامرئی در کاهش فساد در دستگاه خدمات ملکی کشور نقش داشته باشند. با وصف آن‌که جنوب آسیا یکی از مناطق آغشته به فساد است، اما سریلانکا به دلیل حضور زنان در ادارات عامه، از نظام اداری نسبتاً سالم‌تری بر خوردار است؛ چون در اداراتی که زنان به شکل فعال حضور دارند، میزان فساد و سوء استفاده از موقوف و امکانات بسیار کم است. پس عمده‌ترین دلایل مبنی بر این‌که حضور زنان باعث کاهش فساد در اداره عامه می‌شود، می‌تواند متمرکز بر موارد ذیل باشد:

- ویژه‌گی‌های فطری و انسانی زنان گواه بر این است که آنان نسبت به مردان کم‌تر مقرون به فساد اند.
- زنان در نوع برخورد با دیگران، نرم‌تر و انعطاف‌پذیرتر اند، بنابراین در ارایه خدمات از متانت بیش‌تر کار می‌گردند.
- زنان به خاطر عدم وجود فشار یا بار مخارج زنده‌گی، کم‌تر به فساد آغشته می‌شوند.
- تاریخ، تجربیات و تحقیقات نشان می‌دهد که زنان نسبت به مردان قانونمندتر اند، معمولاً و در بخش‌هایی که زنان مصروف کار اند، موارد نقض قانون کم‌تر است.

از سوی دیگر، ارزیابی‌های متفاوتی که از سوی کمیسیون اصلاحات اداری و خدمات ملکی در عرصه حکومت‌داری خوب و شناسایی رهبران خلاق و متعهد در امر خدمت‌رسانی به شهروندان در ادارات خدمات ملکی صورت گرفته است، نشان می‌دهد که حضور زنان در دستگاه حکومت نقش موثر در بهبود عرضه خدمات داشته است. به این اساس با وجودی که بحث حضور زنان در دستگاه حکومت بعد از توافق بن به عنوان یک اصل از سوی دولت و شرکای بین‌المللی آن پذیرفته شده بود، اما ناهنجاری‌های حاکم بر نوع نگاه دولت‌مردان، نامنی و فرهنگ سازمانی مردمحور مانع حضور زنان در دستگاه خدمات ملکی و سطوح رهبری نهادهای حکومتی شده بود که طی سال‌های اخیر با اعمال فشارهای بین‌المللی، مشروط شدن بخشی از کمک‌های خارجی به حمایت از زنان و فهم بهتر از دست‌آورد‌های آنان در عرصه حکومت‌داری خوب باعث شده است تا دولت بیش‌تر از پیش متعهد به افزایش حضور زنان در دستگاه خدمات ملکی و سطوح رهبری باشند. ارقام و گزارش‌های کمیسیون مستقل اصلاحات اداری نشان می‌دهد که حضور زنان در دستگاه خدمات ملکی طی سال ۱۳۹۸ در حدود ۲۸ درصد بوده است که نسبت به سال‌های قبل افزایش را نشان می‌دهد؛ اما رقم زنان در سطوح رهبری (بست‌های ۱ و ۲) به مقایسه مردان خیلی کم است، طوری که گزارش سال ۱۳۹۸ کمیسیون اصلاحات اداری و خدمات ملکی، این رقم را در حدود ۷ درصد نشان می‌دهد. با در نظر داشت ویژه‌گی‌های انسان‌شناختی، تحقیقات و تجربیات کشورهای مختلف، می‌توان گفت که حضور فعال و معنادار زنان در ادارات خدمات ملکی، مخصوصاً در سطوح رهبری، نقش قابل ملاحظه‌ای را در کاهش فساد خواهد داشت.



# حملات هدفمند پایتخت؛ برنامه نفوذ یک عامل ترور در دولت ناکام شد

روایت دیروز، آینه امروز، نوید فردا

سال سیزدهم  
شماره ۳۵۳۳  
دوشنبه  
۱۳ دلو ۱۳۹۹  
۱ فبروری ۲۰۲۱  
قیمت: ۲۰ افغانی

بخشی دیگر از رزومه وی را تشکیل می‌دهد. سرانجام پای این فرد به یکی از نهادهای معتبر حکومتی باز نشده و مسوولان در دفتر مشاوریت ارشد ریاست جمهوری در زمینه نوآوری، فرد دیگری را انتخاب کرده‌اند. او در رسانه‌های اجتماعی نیز فعالیت گسترده‌ای داشته و حتا در آن‌جا نیز به «آبادی افغانستان» اشاره کرده است. قابل یادآوری است که آقای سمیع حامد به تاریخ هشتم جدی از سمتش استعفا داد.

این موضوع در حالی اتفاق می‌افتد که میزان حملات هدفمند در پایتخت به شکل بی‌سابقه‌ای افزایش یافته است. پیش‌تر برخی از رویدادها به گونه‌ای اتفاق افتاده است که گویا حلقاتی در درون دفاتر حکومتی در آن نقش داشته‌اند. هرچند امرالله صالح، معاون اول ریاست جمهوری، در پست فیس‌بوکی‌اش در مورد این فرد به گونه مشخص سخن نگفت، اما بر نهادهای الکترونیک کردن حافظه و پرونده‌ها تاکید کرده است. در گزارش شماره هشتادوششم جلسه امنیتی ۶:۳۰ آمده است که ادعای طالبان مبنی بر ترور افراد ملکی در پایتخت «بی‌اساس» است و «شباهت به یخی دارد که در گرمای کار اطلاعاتی و پولیس دولت جمهوری افغانستان آب شده و هیچ گردیده است.» گروه طالبان پیش از این دست داشتند در حملات بر اماکن عامه را رد کرده است؛ اما گفته است که حملاتش بر مکان‌ها و اهداف نظامی ادامه خواهد یافت.

که ارایه شده است، این فرد حین درخواست برای کار، بر «خدمت صادقانه به وطن» تاکید کرده و گفته است که توانایی لازم برای کار را دارد.

او هنگام ارایه درخواستی برای احراز این پست خود را «ژورنالیست، محقق و مترجم» معرفی کرده و نوشته است: «می‌خواهم که در اداره شما در بخش تحقیق و ترجمه منجبت محقق و مترجم زبان پشتو به کشور عزیز خود خدمت کنم. من از تجربه چندین‌ساله خود که در بخش خبرنگاری، ترجمه و تحقیق اخذ کرده‌ام، استفاده کرده برای وطن صادقانه خدمت کنم. امید که من را منجبت همکار جدید انتخاب کنید.» در اسناد شریک شده از آزمون این پست دیده می‌شود که حبیب‌الله غورزنگ آزمون نوشتاری را با نمره کامل سپری کرده و در آن، توانایی خارق‌العاده‌ای از خود نشان داده است. وی بیش‌تر پرسش‌ها را با بهترین شیوه پاسخ داده و در میان پنج کاندیدای برتر راه یافته است.

حبیب‌الله غورزنگ در رزومه خود نیز توانایی‌های خارق‌العاده‌اش را نوشته است و در بخشی از آن بر خدمت به وطن تاکید کرده است. وی به تحصیلش در دانشگاه کابل و آموزش‌های زبان انگلیسی اشاره کرده و در ادامه، از کارش در چهار رسانه کشور و یک نهاد معتبر حامی رسانه‌ها یاد کرده است. توانایی در زبان‌ها و هم‌چنان دسترسی به پروگرام‌های خبرنگاری نیز

عمومی امنیت ملی، این فرد در ساحه فاضل‌بیک، از مربوطات ناحیه پنجم، زنده‌گی می‌کرد و زیر نام «ماهر» به فعالیتش در گروه طالبان ادامه می‌داد. در جزئیات اعتراضات این فرد آمده است که او یک سال پیش فعالیت‌های تثبیت و ترور نیروهای دولتی را آغاز کرده بود و در چندین پرونده نیز سهم داشت. در اعتراضات او تثبیت محل دو کارمند امنیت ملی، تشخیص محل زنده‌گی شخصی به نام سیف‌الله در ناحیه هفتم به ظن دست داشتن با حکومت، تثبیت یک بلندمنزل در حوزه هشتم امنیتی به گمان محل بودوباش کارمندان دولت و تثبیت منزل شخصی به نام «اکازوی» که احتمال می‌رود یکی از اعضای پارلمان باشد، درج شده است.

اکنون منابع می‌گویند که این فرد از فارغان ممتاز دانشکده خبرنگاری دانشگاه کابل بوده و حتا بارها تلاش کرده است که در دفاتر مقام‌های بلندرتبه حکومتی جای پا باز کند. به گفته یک منبع در دانشگاه کابل، حبیب‌الله غورزنگ در سال ۱۳۹۷ به عنوان اول نمره فارغ شد و سال‌ها نیز با همین سطح از توانایی جلو رفته بود. یک منبع دیگر به روزنامه ۸ صبح می‌گوید که حبیب‌الله غورزنگ برای حضور در پست محقق و مترجم پشتو در دفتر مشاوریت ارشد ریاست جمهوری در زمینه نوآوری که مسوولیت آن را سمیع حامد برعهده داشت، در یکم میزان رقابت کرده است و چیزی نمانده بوده که استخدام شود. براساس اسنادی

افزایش حملات هدفمند در کابل، نگرانی‌های جدی را در پی داشته است. در تازه‌ترین موارد، ریاست عمومی امنیت ملی برخی افرادی که در پس این حملات دست داشتند را بازداشت و اعترافات‌شان را نیز همه‌گانی کرده است. شماری از این افراد با توجه به برخورداری از توانایی‌های خارق‌العاده، تلاش کرده‌اند که حتا در پست‌های دفترهای کلیدی کار و فعالیت کنند. در یکی از موارد، فردی به نام حبیب‌الله غورزنگ که از فارغان ممتاز دانشکده خبرنگاری کابل بوده است، توسط امنیت ملی بازداشت شد. اکنون منابع می‌گویند که این فرد پیش از بازداشت توسط نیروهای امنیت ملی، تلاش داشت که زیر نام «محقق و مترجم پشتو» در دفتر مشاوریت ارشد ریاست جمهوری در زمینه نوآوری استخدام شود. به گفته منابع، فرد متذکره به دلیل توانایی‌هایی که داشت، موفق شد که در جمع پنج کاندیدای نهایی این پست راه یابد؛ اما سرانجام گزینه دیگری انتخاب شده است. در حالی که ریاست عمومی امنیت ملی اعترافات این فرد را همه‌گانی کرده، اسناد شریک شده نشان می‌دهد که وی هنگام تلاش برای احراز پست حکومتی، بارها بر «خدمت صادقانه به وطن» تاکید کرده است. گفتنی است که رخنه کردن گروه‌های مخالف حکومت در نظام پیش از این نیز زبان‌زد بود و نگرانی‌هایی نیز از این بابت مطرح شده است.

در هژدهم جدی سال جاری، نیروهای امنیت ملی فردی را به نام «حبیب‌الله غورزنگ» از مربوطات ناحیه پنجم امنیتی شهر کابل بازداشت کرد. با این حال معاونت اول ریاست جمهوری اعترافات این فرد را در هفتم دلو همه‌گانی ساخت. براساس معلومات ریاست

## گروه طالبان برای ایران؛

## دوست در کوتاهمدت، دشمن در بلندمدت

محمدهادی ابراهیمی، روزنامه‌نگار

بارنت روبین، پژوهش‌گر آمریکایی در حوزه افغانستان و منطقه، در حملات هفتم اکتوبر، سپاه قدس ایران و شخص قاسم سلیمانی، همکاری استخباراتی با آمریکا داشته است. اما در کوتاهمدت، اهداف ایران با طالبان، همسویی پیدا کرده است و طالبان می‌توانند دوست و متحد ایران در کوتاهمدت باشند، از جمله:

- طالبان در سال‌های پس از ۲۰۰۲ می‌توانستند با حملات خود نیروهای نظامی آمریکا را در افغانستان زمین‌گیر و فکر گسترش حوزه نفوذ و باقی‌ماندن درازمدت در افغانستان را از ذهن آمریکا بیرون کنند. پس از ۲۰۰۲ و پایان دولت خاتمی که خواهان ارتباط با غرب و گفت‌وگوی تمدن‌ها بود، با روی کار آمدن احمدی نژاد در ایران که نگاه ستیزه‌جویانه به آمریکا داشت، رابطه این دو کشور رفته رفته بدتر شد. از سویی این احتمال که آمریکا برای درازمدت در افغانستان پایگاه نظامی ایجاد کند، باعث احساس خطر در تهران شده است و تهران تلاش می‌کند با سیاست‌های مختلفی، از متجاوز تعریف کردن ایالات متحده گرفته تا حمایت از طالبان بر مبنای برخی گزارش‌ها، این کشور را از ماندن در افغانستان منصرف کند. لذا گروه طالبان، به عنوان دوست کوتاهمدت در راستای این هدف، برای دستگاه سیاست خارجی ایران تعریف شد. اکنون با خروج نیروهای آمریکایی براساس توافق‌نامه‌ای که ایالات متحده و طالبان آن را امضا کرده‌اند، در عمل میان ایران و طالبان، اتحاد برقرار شده است.

- مقابل به داعش، محور دیگری است که طالبان را به عنوان دوست کوتاهمدت برای ایران تعریف کرده است. داعش خود را در ستیزه با ایران معرفی می‌کند و در تضاد ایدیولوژیک با ایران قرار دارد. از سویی هم طالبان به دلایل ایدیولوژیک در تقابل با گسترش داعش در افغانستان هستند و حملات زیادی علیه این گروه انجام داده‌اند، لذا در این مسیر نیز طالب می‌توانند دوست خوبی در کوتاهمدت برای ایران باشند.

بنابراین، اگرچند طالبان در درازمدت، دوست و متحد ایران نبوده‌اند و نیستند، اما به دلیل همسویی طالبان و ایران در برخی اهداف و همین‌طور این احتمال که طالبان در آینده افغانستان سهم خواهند داشت، ایران مجبور شده است که در کوتاهمدت، به گسترش ارتباط خود با طالبان بپردازد و منافع خود را تأمین کند و یا حداقل از آسیب‌های احتمالی در امان باشد.

کشورها در عرصه سیاست خارجی خود دارای دو گونه از اهداف کوتاهمدت و بلندمدت هستند. اهداف کوتاهمدت غالباً در خدمت اهداف بلندمدت است. برعلاوه، سیاست‌گذاران نیز تلاش می‌کنند تا اهداف کوتاهمدت به تأمین هرچه بیشتر اهداف بلندمدت منجر شود و یا حداقل تضادی با اهداف بلندمدت نداشته باشد. اما در برخی مواقع، اهداف کوتاهمدت در تضاد با اهداف بلندمدت است. چنین مواردی که البته بسیار کم اتفاق می‌افتد، مواردی است که سیاست‌گذاران یک کشور، برای مدیریت یک بحران و پایین‌آوردن آسیب بحران در بلندمدت، اهدافی را در کوتاهمدت ترسیم می‌کنند که سازگاری زیادی با اهداف بلندمدت‌شان ندارد.

- ایدیولوژی طالبان در تضاد مستقیم با روایت رسمی ایران از اسلام قرار دارد. طالبان از تفکر دیوبندی تغذیه می‌کنند؛ تفکری که در آن خط فکری - مذهبی جمهوری اسلامی ایران، جایگاه مقبول و مطلوبی ندارد. برعلاوه، طالبان با گروه‌هایی چون القاعده، سپاه صحابه و لشکر طیبه همکاری و ارتباط دارند؛ گروه‌هایی که در تضاد مستقیم با ایران و مذهب رسمی ایران هستند. لذا ایران به دلیل این اختلاف ایدیولوژیک، نمی‌تواند با طالبان از در دوستی درازمدت وارد شود.

- همین‌طور افکار عمومی شهروندان ایران نسبت به طالبان، چندان مثبت نیست. طالبان در افکار عمومی مردم ایران، به عنوان قاتلان دیپلمات‌های‌شان در سال ۱۹۹۸ شناخته می‌شوند. برعلاوه در سال‌های اولیه ظهور طالبان، دستگاه رسانه‌ای ایران تلاش می‌کرد تا این گروه را مهره آمریکا و عربستان در راستای مقابله با ایران تعریف کند. رهبر ایران پس از کشته‌شدن دیپلمات‌های ایرانی، طالبان را مزدوران آمریکا خواند. محمد سرفراز، رییس پیشین صدا و سیمای ایران، در کتابی که تحت عنوان (جنبش طالبان؛ از ظهور تا افول) نوشته است، تمام تلاش خود را برای اثبات این مدعا به خرج می‌دهد که طالبان را به عنوان مهره‌های آمریکا و عربستان در منطقه معرفی کند. لذا می‌توان گفت افکار عمومی ایران در تقابل با طالبان شکل گرفته است و بدون شک نهادهای سیاست‌گذاری ایران، به دلیل فشاری که از ناحیه افکار عمومی متحمل می‌شوند، نمی‌توانند رابطه دوستی درازمدت با طالبان برقرار کنند.

لذا در بلندمدت، طالبان دوستان ایران نبوده‌اند و نیستند. به همین جهت بود که ایران در قبال حمله آمریکا به افغانستان در سال ۲۰۰۱ و سقوط امارت طالبان، موضع مخالف نگرفت و این حمله را به سود امنیت ملی خود می‌دانست، همان‌طور که به روایت

برای مدیریت یک بحران و پایین‌آوردن آسیب بحران در بلندمدت، اهدافی را در کوتاهمدت ترسیم می‌کنند که سازگاری زیادی با اهداف بلندمدت‌شان ندارد. اما برای مدیریت بحران، چاره‌ای جز انتخاب اهداف متضاد با اهداف بلندمدت، پیش روی سیاست‌گذاران نیست. به نظر می‌رسد که نگاه ایران در کوتاهمدت و بلندمدت در قبال طالبان، دچار همین ناسازگاری شده است. طالبان در کوتاهمدت، می‌توانند در خدمت اهداف ایران باشند و به همین جهت، این کشور، در پی نزدیکی با طالبان است. اما در بلندمدت، طالبان نه تنها سودی برای ایران در منطقه ندارند، بلکه به ضرر ایران تمام خواهند شد. به همین جهت، ایران در کنار حمایت از طالبان، تلاش می‌کند تا از قدرت‌گیری زیاد آنان جلوگیری کند.

طالبان در بلندمدت نمی‌توانند دوستان خوبی برای تهران باشند. دستگاه سیاست خارجی ایران، به دلایلی چند نمی‌تواند طالبان را به عنوان دوست و همکار خود در بلندمدت در نظر بگیرد. به چند دلیل، طالبان در بلندمدت، دوست ایران نخواهند بود، از جمله:

- طالبان بیش‌تر از آن‌که با ایران همسویی داشته باشند، با پاکستان و عربستان همسویی دارند. این گروه از ماه‌های اول ظهور خود تحت حمایت کامل پاکستان و آ‌اس‌آی بود و همین‌طور از حمایت اقتصادی و ایدیولوژیک عربستان برخوردار بود. ایران هم به دلیل تضادهای سیاسی و اقتصادی که با پاکستان دارد و هم به دلیل ستیز ایدیولوژیک با عربستان، نمی‌تواند با طالبان که تحت حمایت این دو کشور هستند، رابطه دوستی درازمدت داشته باشد. طالبان هر چقدر هم که خواسته و یا ناخواسته در راستای اهداف ایران بازی کنند، باز هم در پایان روز و در درازمدت، به خانه‌های خود در کوئته، اسلام‌آباد و پشاور بر می‌گردند و خط ایدیولوژیک خود را از عربستان می‌گیرند. لذا این اولین دلیل بر ناسازگاری ایران و طالبان در درازمدت است.

سفر اخیر طالبان به تهران باعث واکنش‌های زیادی از سوی شهروندان افغانستان و همین‌طور شهروندان ایران شد. این سفر به دعوت رسمی جمهوری اسلامی ایران صورت گرفته بود. در این سفر که در هشتم دلو سال روان صورت گرفت، هیأت طالبان به رهبری ملا برادر، معاون سیاسی این گروه، با علی شمخانی، دبیر شورای امنیت ملی ایران ملاقات کرده است. ملاقات هیأت طالبان با دبیر شورای امنیت ملی ایران، باعث مطرح‌شدن دوباره این سوال شده است که رابطه ایران و طالبان چیست؟ آیا ایران با طالبان در تضاد ایدیولوژیک قرار دارد، رابطه دوستانه دارد و یا این‌که این رابطه در راستای اهداف دیگری است؟

در این نوشته تلاش شده است تا به پاسخ این سوال پرداخته شود. مدعای نویسنده این است که رابطه ایران و طالبان، در دو سطح، اهداف کوتاهمدت و بلندمدت قابل تبیین و تفکیک است. ایجاد ارتباط با طالبان و حمایت از این گروه، در جمع اهداف کوتاهمدت ایران جای می‌گیرد. اما در بلندمدت، ایران با طالبان، سازگاری چندانی نخواهد داشت و چه بسا مانع قدرت‌گیری بیش‌تر این گروه خواهد شد. در ادامه به بررسی نگاه ایران به طالبان و چگونه‌گی جایگاه این گروه در اهداف ایران در قبال افغانستان و منطقه پرداخته می‌شود.

کشورها در عرصه سیاست خارجی خود دارای دو گونه از اهداف کوتاهمدت و بلندمدت هستند. اهداف کوتاهمدت غالباً در خدمت اهداف بلندمدت است. برعلاوه، سیاست‌گذاران نیز تلاش می‌کنند تا اهداف کوتاهمدت به تأمین هرچه بیشتر اهداف بلندمدت منجر شود و یا حداقل تضادی با اهداف بلندمدت نداشته باشد. اما در برخی مواقع، اهداف کوتاهمدت در تضاد با اهداف بلندمدت است. چنین مواردی که البته بسیار کم اتفاق می‌افتد، مواردی است که سیاست‌گذاران یک کشور،

دبیر بخش ویدیو:  
خبرنگاران:

ویراستاران:  
صفحه آرایی:  
پذیرش اعلان:  
نشانی پستی:  
نشانی دفتر کابل:  
۸ صبح نوشته‌ها را ویرایش می‌کند. سرمقاله بازتاب‌دهنده‌ی دیدگاه ۸ صبح است. سایر دیدگاه‌های مطرح‌شده در مقاله‌ها، به نویسندگان آن برمی‌گردد.

سنا سهریل  
محبیب مهرداد  
خلیل اسیر  
حسبیت بهش  
علی شاه حقمیل  
آسیه حمزه‌ای  
دبیر رسانه‌های اجتماعی: نورعلی فرحت

صاحب امتیاز:  
مدیرمسوول:  
سرپریر:  
دبیر گزارش‌ها:  
دبیر بخش خبر:  
دبیر بخش صلح:  
دبیر رسانه‌های اجتماعی: نورعلی فرحت

Publisher:  
Sanjar Sohail, sanjarsohail@yahoo.com

Editor-in-Chief:  
Mujib Mehrdad  
mujib\_mehrdad@yahoo.com

Facebook.com/8am.af  
Youtube.com/HashteSubhdaily  
Twitter.com/@Hashtesubhdaily  
instagram.com/8am.af\_official  
www.8am.af

STUDENT'S ACCOUNT



**حساب جاری محصلین/متعلمین**

عزیزی بانک مسرت دارد که محصول ویژه ای خود را به نام "حساب جاری محصلین/متعلمین" راه اندازی کرده است. با افتتاح حساب متکثره، برای محصلین/متعلمین، کارت مجانی ماشین خود پرداز صرافتی و ماستر دیت کارت با تخفیف فیس سالانه داده میشود.

www.azizibank.af 1515



**عزیزی بانک**  
Azizi Bank

## برگزیت؛ درخواست بریتانیا برای پیوستن به یک توافق تجارت آزاد جدید

کاهش خواهد یافت. البته تاثیر پیوستن به این توافق در ابتدا چندان چشمگیر نخواهد بود؛ چون بریتانیا از قبل توافقاتی در زمینه تجارت آزاد با هفت کشور از اعضای این گروه داشته و مذاکراتی هم با استرالیا و نیوزلند در جریان بوده است. در سال ۲۰۱۹ ۲۰ درصد کل صادرات بریتانیا را شامل می شد که این کم تر از حجم صادراتش به آلمان بوده است. امریکا هم از جمله کشورهایی بوده که برای پیوستن به این توافق مذاکراتی داشته، اما در دوران ریاست جمهوری دونالد ترامپ این مذاکرات متوقف شد. با از سرگیری این مذاکرات در دوره ریاست جمهوری جو بایدن، شاید پیوستن احتمالی بریتانیا به آن جذاب تر هم به نظر برسد و روابط تجاری واشنگتن و لندن را مستحکم تر کند. اعضای این توافق باید در زمینه یکسان سازی استانداردها - نظیر مواد غذایی - با هم همکاری کنند؛ البته قرار نیست این استانداردها در همه کشورها عیناً شبیه هم باشد. در سال ۲۰۱۷ میلادی یک دوازدهم سرمایه گذاری خارجی در بریتانیا توسط اعضای این گروه انجام شد که انتظار می رود با پیوستن بریتانیا به این توافق، این سهم افزایش یابد.

با خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا، این کشور قرار است رسماً فردا دوشنبه (اول فبروری/ ۱۳ ماه دلو) برای پیوستن به منطقه آزاد تجاری که ۱۱ کشور آسیایی و حاشیه اقیانوس آرام در آن عضو هستند، اقدام کند و درخواست خود را در این زمینه ارایه دهد. مذاکرات در این باره هم قرار شده در بهار امسال انجام شود. پیوستن به این توافق صادرات بریتانیا را احتمالاً افزایش خواهد داد، اما از بازار اتحادیه اروپا فاصله بسیاری دارد. «توافق جامع و پیش رو برای همکاری های ترانس پاسیفیک» یا «سی پی پی پی» بازاری شامل ۵۰۰ میلیون نفر را شامل می شود. این کشورها حدود ۱۳ درصد تولید ناخالص داخلی در جهان را در بر می گیرند. این توافق در سال ۲۰۱۸ میلادی شکل گرفت و شامل کشورهای نظیر استرالیا، کانادا، جاپان، نیوزلند، برونئی، شیلی، مالزی، مکزیکو، پرو، سنگاپور و ویتنام است. بریتانیا در صورت پیوستن به این توافق، بعد از جاپان دومین کشور قدرتمند اقتصادی در این گروه خواهد بود. اعضای این گروه در پی حذف کامل یا کاهش تعرفه های وارداتی تا ۹۵ درصد هستند؛ هر چند بعضی از کالاها نظیر برنج جاپان و صنعت لبنیات کانادا برای حمایت از صنایع داخلی مشمول کاهش تعرفه ها نمی شوند. با پیوستن بریتانیا به این گروه، تعرفه های صادراتی بریتانیا در کالاهایی نظیر ویسکی، موتر و بعضی خدمات صنعتی



## سی ان ان: پنج وکیل پرونده استیضاح ترامپ کناره گیری کردند

شد و ۵۵ سناتور استیضاح رییس جمهور پس از پایان دوران کار او را قانونی دانستند. مجلس سنای امریکا ۱۰۰ کرسی دارد که به طور مساوی در اختیار جمهوری خواهان و دموکرات ها قرار دارد. بر این اساس، پنج سناتور جمهوری خواه در کنار دموکرات ها قرار گرفته اند. برای محکومیت دونالد ترامپ در پرونده استیضاح باید دو سوم اعضای مجلس سنا علیه او رای دهند که ناظران آن را بسیار بعید ارزیابی می کنند. اکثریت دموکرات مجلس نماینده گان امریکا حدود یک سال قبل هم طرح استیضاح ترامپ را به جریان انداخت که در مجلس سنا ناکام ماند. دومین پرونده استیضاح دونالد ترامپ به اتهام تحریک به شورش کلید خورد و واکنشی به حمله حامیان خشونت طلب او بر ساختمان کاخ کنگره در هفدهم جدی است. در جریان این حمله پنج نفر، از جمله یک مامور پولیس کشته شدند. در تاریخ ایالات متحده استیضاح رییس جمهور که دوران کارش به پایان رسیده تا کنون سابقه نداشته است. از آن گذشته ترامپ نخستین رییس جمهور امریکا است که دو بار مورد استیضاح قرار می گیرد. جیسون میلر، مشاور دونالد ترامپ، در یک پیام توییتی اعلام کرده که وکیلان جدید او طی یک تا دو روز آینده معرفی می شوند. گفته می شود وکیلان قبلی ترامپ بر سر قطع همکاری با او به توافق رسیده اند.

وکیلانی که قرار بود در نهم فبروری در پرونده استیضاح دونالد ترامپ از او دفاع کنند، کنار کشیدند. برخی منابع می گویند که ترامپ از کار وکیلانش راضی نبوده و قطع همکاری با توافق دو طرف صورت گرفته است. دونالد ترامپ، رییس جمهور پیشین امریکا، باید برای جلسه استیضاح خود که قرار است روز نهم فبروری در مجلس سنا برگزار شود، چند وکیل جدید استخدام کند. به نقل از دویچه وله فارسی و به گزارش شبکه خبری سی ان ان پنج وکیل ترامپ به همکاری با او خاتمه داده اند. بنابراین گزارش بوچ بوورز و دیورا باربری، دو وکیل که قرار بود تیم مدافعان ترامپ را رهبری کنند، از جمله این افراد هستند. خبرگزاری فرانسه روز یکشنبه، ۱۲ دلو (۳۱ جنوری) به نقل از رسانه های امریکایی گزارش داده اند که دونالد ترامپ از وکیلانش خواسته بود دفاعیات خود را براساس ادعاهای او در مورد تقلب و دستکاری در آرای انتخابات ریاست جمهوری سوم نوامبر تنظیم و متمرکز کنند. رییس جمهور پیشین ایالات متحده از زمان اعلام نتایج انتخابات سوم نوامبر بارها بدون ارایه هیچ سند و مدرکی ادعای «تقلب در انتخابات» را تکرار کرده و شکست خود در برابر جو بایدن را نپذیرفته است. ظاهراً تیم مدافعان ترامپ قصد داشته دفاعیات خود را حول این پرسش متمرکز کند که آیا اصولاً استیضاح رییس جمهور پس از خاتمه دوره کار او امکان پذیر و قانونی است یا خیر. این پرسشی است که هفته گذشته در مجلس سنا هم مطرح



## بسته تبلیغات RK19 شانس دیدار با راشد خان در شهر دویی بدست آورد

www.monsterenergy.com/rk19promotion

با خرید یک قوطی انرژی مانستر، برنده سفر وی آی پی به دویی شده و با ستاره کریدیت بین المللی راشد خان ملاقات نمائید.

آیا علاقمند دیدار هستید؟ بله، بدون شک که هستید! پس دقت کنید تا از مارک خاص انرژی مانستر از فبروری ۲۰۲۱ به بازار وارد می شود استفاده نمائید.

از اول فبروری الی ۳۰ اپریل از قوطی های تبلیغاتی با مارک جدید انرژی مانستر استفاده نمائید، این برای شما یک فرصت استثنایی است تا با یک سوپرستار واقعی ورزشی کریدیت دیدار داشته باشید - اولین ورزشکار انرژی مانستر در افغانستان. برندگان جوایز بزرگ تکت پرواز به دویی و اقامت در هتل را برای خود و یکی از دوستان شان بدست خواهد کرد، همچنین فرصت اینکه یک روز را به خود راشد خان سپری نماید را نیز بدست می آورد.

این همه چیزهایی نیست که شما برنده آن می شوید - برندگان نیز محصولات با مارک مخصوص انرژی مانستر، به شمول بت و توپ کریکیت و لباس راشد خان را بدست می آورند.

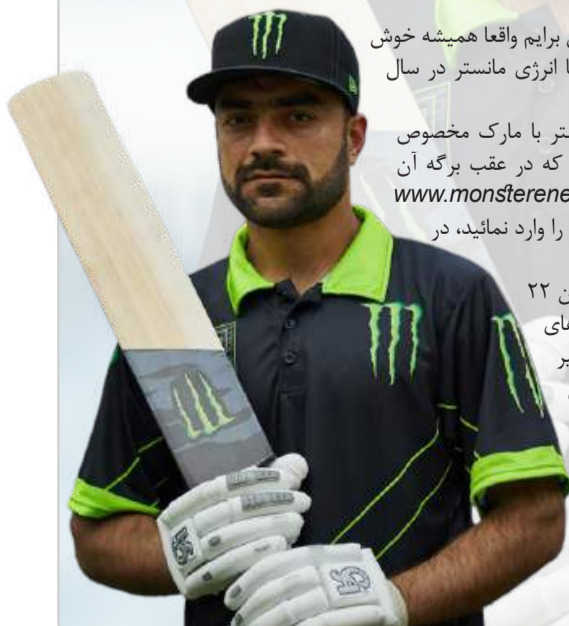
«بدست آوردن فرصت برای سپری نمودن وقت با هواداران برابم واقعا همیشه خوش آیند است، و من بسیار خوشحالم که فرصت همکاری با انرژی مانستر در سال ۲۰۲۱ را دارم»، راشد خان توضیح داد.

برای شامل شدن در قرعه کشی، یک قوطی انرژی مانستر با مارک مخصوص راشد خان را خریداری نموده، آنرا باز نموده و کد نمبر که در عقب برگه آن درج شده است را درج کنید، سپس به وب سایت [www.monsterenergy.com/rk19promotion](http://www.monsterenergy.com/rk19promotion) مراجعه نموده و کد مورد نظر را وارد نمائید، در صورتی که که برنده باشید با شما تماس گرفته خواهد شد.

باشنده اصلی ولایت ننگرهار در شرق افغانستان، راشد خان ۲۲ ساله از زمان ورود اش به دنیای مسلکی کریکیت ریکاردهای را بنام خود ثبت نموده است. با این وجود، در دو فصل اخیر راشد خان مهارت هایش را ارتقا داده و به عنوان چهره اصلی کریکیت در کشورش شناخته می شود.

لباس های راشد خان

اکنون به عنوان عضوی از خانواده انرژی مانستر، راشد خان در سال پیشرو نیز در سبک فنی مارک تجاری خویش را اعلام خواهد کرد. پس فرصت دیدار با این ستاره را از دست ندهید.



## اعتراض به قانون جدید امنیتی در فرانسه با تظاهرات ۳۳ هزار نفری دنبال شد

به گفته این فرد معترض مهم اعلام حضور و رساندن صدای اعتراض است، گرچه ممکن است شمار تظاهرکنندگان کاهش یافته باشد. فعالان این جنبش اعلام کرده اند که قرار است در ادامه حرکت اعتراضی آغاز شده از ماه نوامبر، تظاهرات بزرگ تری روز ۱۴ فبروری در شهرهای مختلف فرانسه برپا شود. برخی رسانه های فرانسه ای شمار شرکت کنندگان در تظاهرات روز شنبه در پاریس را حدود ۵ هزار نفر اعلام کردند. به گفته این منابع، در جریان این تظاهرات درگیری های پراکنده ای نیز میان معترضان و نیروهای پولیس به وقوع پیوست.



لايحه جامع امنیتی که کلیات آن ماه نوامبر گذشته در پارلمان فرانسه به تصویب رسید، هرگونه انتشار ویدئو و عکس از ماموران پولیس در شبکه های اجتماعی را که مخل انجام ماموریت و سبب مخدوش کردن سلامت جسمانی و روانی آن ها شود، ممنوع می کند.

این لایحه که قرار است ماه مارچ نیز در مجلس سنای فرانسه مورد بررسی قرار گیرد، هم چنین به پولیس اجازه می دهد تا برای نظارت گسترده تر از پهپاد، دوربین های مدار بسته و دوربین های جاسازی شده در بدن حین انجام ماموریت ها استفاده کند. دولت با دفاع از این لایحه تاکید دارد که این راهکار قانونی برای محافظت از ماموران پولیس در برابر نفرت پراکنی و نیز انتشار پیام های تهدیدآمیز در شبکه های اجتماعی در پیش گرفته شده است.

به گزارش یورونیوز فارسی، تظاهرات بر ضد لایحه جامع امنیتی در فرانسه در سال جاری میلادی نیز دنبال شد و ده ها هزار معترض روز گذشته در سراسر این کشور به خیابان آمدند.

وزارت داخله فرانسه شمار شرکت کنندگان در تجمعات اعتراضی روز شنبه به لایحه جامع امنیتی را ۳۳ هزار نفر اعلام کرد. بر این اساس و با توجه به شمار نه چندان زیاد شرکت کنندگان در تجمعات روز شنبه، به نظر می رسد این جنبش اعتراضی که برای نخستین بار در نوامبر گذشته توسط کنشگران آزادی های عمومی و ژورنالیست ها به راه افتاد، در مسیر سرایشی قرار گرفته است؛ هر چند که برخی تحلیلگران شرایط حاد ناشی از همه گیری بیماری کووید-۱۹ را در این مساله دخیل می دانند.

یکی از شرکت کنندگان در تظاهرات پایتخت به خبرنگاران می گوید که قصد ندارد زیاد در این خصوص توضیح دهد، اما لایحه جامع امنیتی از دید وی یک قانون «آزادی کش» است.